

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rasti male stvari, a sloga sve pokvari. Nar. pol.

Neopisani se dopisi ne šalju. Prispjela se pisma, oglašiti ih možemo po običnom cjeniku i po odgovoru. Isto tako je sa priključnim listovima, poštarakom sa-putnikom (osobno poštalo) na administraciji „Naše Sloga“. Ime, prezime, nazivna pošta valja točno označiti.

Komun list nedodje na vrijeme, nekad to javi odgovarajući u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Izdaci svakog četvrtka na cijelom arku. Izizam 14. Julija, 18. augusta, 6. septembra i 3. novembra. Dopisi se ne vraćaju ako se ne pošalju. Nebljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarijom stoji 6 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 1 za pol godinu. Izvan carovine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 nvr.

Uredništvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru

Talijanska bezobraznost.

A kako da inače krstimo ono, što je napisala baba „L'Istria“, u svojem zadnjem broju na uvodnom mjestu? Gore dječarije nije moglo izći iz pera Štor Marka, za koga se mora reći, da je izgubio basulu otkad su mu Paljanci počeli drmati stolicom. Zaludu je: Marko vidi, da će manjadura otići iz Pereta, a u Pulj ju čekaju drugi gladni, pa nemože mu mozak da izcedi pametnih stvari. Dakle piše „L'Istria“: „Što se tužite, o Slavani, koji ste Benjaminovi čladi; ta svakom se namještaraju vaši ljudi; u svakom uredu treba znati vaš jezik; mi Talijani smo zapušteni i proganjeni!“ U svojoj nadutosti kaže talijanski črkar, da se čak i u najtežijih za mjesto kojeg suđenog podvornika zahtjeva poznavanje, osim talijanskog i njemačkog, još i hrvatskog ili slovenskog jezika, pa da usljed toga mi bi morali biti, zadovoljni i šteti. Veće bezobraznosti nemože da bude u čovjeka, nego li je pokazuju naši Talijani kad o nama govore. Vidi se, da škola Rizzijeva, koji je rekao jednom u Beču, da u Istri nema razlike narodnosti, nego razlike stališa, što da su Talijani gospoda a Hrvati njihovi sotali, postaje obćenitom u šarenjačkom kola. Oni vide, da nam je pogaženo i najsvetije pravo, znadu da nam se krati pravica po svuda, vide da se hoće iz svih ureda izključiti naš jezik, pa još eto nam se rugaju i spoštavaju nam, da fanti moraju znati hrvatski, hoted time reći, da kad fanti znadu, po našu, to je dosta: za gospodu činovnike, da nije naš jezik. Zalibože još i danas u najviše ureda i o. k. i obćimskih i pokrajinskih, samo

sluge znadu hrvatski, i od njih se to zahtjeva; ali ogromna četa činovnika, od najviših do najnižih, nesamo, da neznaju našeg jezika, nego ga i omalovažuju. Sudi i državna odvjetništva, namještničtvo i kotarska poglavarstva; poštno ravnateljstvo i podređeni uredi, financijalna prokura, financijalno ravnateljstvo, porezni uredi, zemaljski odbor, školska vijeća, obćinska glavarstva i kako se još sve zovu ta blažena javna mjesta, sve, sve izbjegava (da nekažemo gore) hrvatski jezik i traži svaku izliku, da se tobože njime neokuzi.

Koliko je puta jedan ili drugi kapetanat pozvao našega čovjeka, hrvatskom pozivnicom? Koliko pnta je koji sud-u pravilo uredovne spise na hrvatskog čovjeka hrvatski? Koliko puta izdavaju financijalne oblasti hrvatske platežne ili inenaloge za Hrvate? Koji porezni ured razaslije hrvatske opomena na hrvatske porezovnike?

I tako bismo mogli pitati u neizmjer-nosti, a odgovor će uvijek zvoniti: oblasti u Istri, od najviše do najniže, obće izključito talijanski sa dvjestotisuća našega naroda. Ni odgovori ministrov, ni pisani zakoni, ni ljubav cesarska, sve nam to ništa nepomaže proti potalijančenju birokraciji u Primorju. Ima doista nešto naših činovnika, ako i ne mnogo, po raznih uredih, ali zapovjed, glave su još uvijek po starom koru. Ima pače i nekoliko ljudi, koji igraju ulogu pol maša pol čiča, ali od tih se naš narod nemože, nadati ničemu. Čuli smo takovića reći: nesnim pisati ni govoriti hrvatski; jer bi si time pokvario liipi ukus talijanski. Evo, takvih vam ima dosta, a obćno su i djeca slavenskih roditelja, što zlo odgojena, što odnarodjena u školah.

To su, naravak, ljudi za babin čef, a fanti, koji znadu hrvatski, ti još neidu u dušu. Tu čemu treba u uredih osoba, koje da te razumiju? Ti se, jadniče, muči lo-mirni po talijansku kamogod dođeš, pa mirna Bosna: pravica je odkrojena. Naši su ljudi pače tako nazad, da će dvanaest njih za volju jednoga Talijana, makar se doklatio Bog zna otkuda, mlitati po talijansku. Ala jezika, brate, milote, da ih čuješ! Pa ako baš hoćeš čuti takvih Fio-

rentina, podji na sjednicu kojeg upravnog vijeća hrvatskih podobina, gdje su podčestije talijanske i... diviti ćeš se ludosti navedenoga puka.

Ljudi božji, zar nevidite još, kako nam se rugaju sami naši neprijatelji? Zar nećete još, da budete svoji u svojoj kući? Zar nemožeta živjeti bez talijanskoga tu-torstva?

Dok bude ovako trajalo, kako do sada, dok budemo mirno podnosili kao ona strpljiva životinja sve, što nam tako napri na leđa, dok nestanemo postupati kao ljudi; dok nebudemo zahtijevali, da svi činovnici s nama govore i pišu hrvatski — do tada ima skoro pravo „L'Istria“, da nam se ruga predbacivajuć nam fante, koji znadu hrvatski; tad je to doista ta-lijanska bezobraznost, ali bez dvojbe i naša mlitavost.

Komadni ispiti na pučkim školama.

(Konac.)

Ispiti mogu jedino da uplivaju na marljivost djece tek pri koncu godine, kad im već došlo vatre k prstima, a onda često nema više pomoći.

Nek im učiteljstvo kroz godinu čeće i spominje izpite, rijedkoga će time potaknuti na veću marljivost. Ta vaci margreca na most, on neće nego pod most, pa napokon im ta prodika i dosadi, pa ju jednostavno sasama ne prožvakanu bace kao bisage na leđa.

Moguće da se više poluču sa školskim izvještajima, koje se koncem godine dijele tiskane među djecu, kako je to hvalevrjednno uvela kastavske obćina? Eh, ovo su ipak druge gušle, malo pretpke okoruše, gdje se razglusuje na sva četiri vijetra tako li od djece ima u glavi slanu, a tko li — sol, pa i malo častohlepno dijete nastojat će, da dodje u taj izvještaj, pak da se dići svojim tiskanim imenom. Nu djeca ko djeca, pa većinom i tim izvještajima dobace — rukavicu.

Napokon zagovaratelji škol. ispita vele, da ovi potuču učiteljstvo na savjestno

vršenje svoje dužnosti kroz školsku godinu. Ov ovom neću da bijelim, jer znam, da bi lahko upao u škripac, kad bi samo htio da tvrdim te ima učitelja, koji ne vrše savjestno svoje dužnosti. Istina i Bog, čnje se čeće, gdje se veli: radim prema plaći, nu to se obćno primi za šalu.

Tko se drži ove točke, taj ili malo drži do učiteljskog poštenja, ili ako je sam uč telj, onda i on mora da hramlje vrše svoje učiteljsko zvanje. Ko što svaka stvar ima dva kraja, tako imaju i ispiti. Do sada smo pipali jedan kraj, a sada okrenimo batinu.

Često sa izpitama tjerajuć liscic iz-tjera se vuka. Mjesto da se postiglo ono, za čim se težilo, postiglo se sasama protivno.

Tko nam može jamčiti, da će u na iz-pitu ći sve onako, kako si mislimo? Koli-ko puta li se dogodi, da dobar djak hramlje na lijevu i na desnu, dođu nam kakva bukva, koju smo tek za šalu podrmali, odgovara, da misliš, sad na pro-curit će mu na nos pamet. A što onda ako je koji od ovoga u školi? Moraš ga šoknut naprijed, pa mahar kroz ključanicu, a znaš da nije, što no riječ niti „za smo-kve solit — inače dobiti češ se — svraba. Što pak s onim prvim, koji te raz-očarao? Odućio si mu nagradu, odućak je, a sada? Dadeš li mu ju, ostaviš li ga i nadalje među odlikašima, raztrest će se pukom javna tajna, da ti je to kakvi „kunjadit“ ili pak, da su mu odlikovanja izvještite kojekakve boce, košare, lonci et compagna bella. Šukneš li ga natrag, lo-lit će te duša i srce, jer znaš, da nije on tek kakti glupan. — Savjestan i obziran učitelj u ovakim je prilikam gotovo kao sv. Lovrinac na gradelama.

Na izpitima može učiteljstvo napririt si na vrat kojekakve zamjere, kako već spomenuh u početku. Ta i na selu ima onih, pred kojima mora, da ima učiteljstvo respekta.

Kod ispita može se i sa strane učiteljstva počiniti kojekakve zloporebe, što prečesto upliva na dječiji moral veoma porazajuća. Sjećam se iz dobe svoga dja-kovanja, kad su nam ono drenovačom tu-rali mudrost u glavu kao u stari mušket prah i olovu. Onda su nas pripravljali k

PODLISTAK. Sličice iz Cresa.

(Dalje.) Ovi četiri gori imenovani učitelji znali su, prvi tri slovenski jezik, a Luka Ger-gić naš čisti jezik hrvatski. Ali koje fajde, kad sustav (sistem) školski ne bijase od vlade tako nadesen, da bi odgovarao duhu hrvatskoga pučanstva. Naukovni jezik bi-jaše talijanski, a s njim zajedno njemački (tudeschi). Ovim načinom bilo nam je još gore, jer i ako prije smo se morali boriti proti talijanštini, ipak nitko nas nije silo-vao, a bili smo slobodni, jer škola nije bilo, dočim pod Austrijom, obvezanajem, da pehadjamo škole, nametnuli su nam se si-lomice dva jezika, za koje mi nemarimo, a naš naravski jezik posve bijase izklju-čen. Pomislite kojega vrazjega posla bi-jaše tu! Učitelji se trudili, da izbaca žuč od jada videdi, da učenici ne razumiju, i neče da razumiju tuđe jezike; učenici pak se mučili do krvi za izgovarati riči, kojim nisu bili obknuti, i s toga nijedne koristi, osim puste pokvarenosti i zane-maravanja svoga jezika. Ali zakon je zakon, i valjalo je svršiti škole, da se može do-biti konačnu svjedodbu, i biti slobodan pohadjati više škole, komu je bilo za tim, ostali, kako da nisu stili ni talijanski a još manje njemački. A da potvrđim jednim činom to moje dokazivanje, reći ću, da među stotine i stotine djeca, koja su u-čila njemački jezik, samo dva su se s njim okoristili na način, da su prilično govornici, a posli u prigodi usavršili se.

A ako vas je volja smijati se, mjesto plakati na toliku nepravdu, reći ću vam, da smo ne smo u školi morali lo-miti jezik sa onim: „Ich bin, du bist, er ist“ i sa onim „Vergangene Zeit“ itd. nego smo i po ulicam Cresa grade, čisto hrvatskoga, morali pjevati „Stroenge rih-ter aller Sünder“ na obhodu dne Sv. Marka, i „Rogacinaut“; pak u crkvi „Gott erhalte“ itd. na rodjenđan našeg kralja, bez da razumimo ma jednu samo rič. Nije li to velika nepravica? A naš mliti jezik zanemaren kao i da ga nema.

Dobro i korisno je učiti tuđe jezike, jer koliko jezikā sloviš, toliko ljudi loviš, ali takove nauke, da si pribavi tko hoće, i u onoj dobi, kad je nađe, da će se s njom okoristiti, jer neče se dati na trudni posao prisiljeno, nego svojevolojno. Pučke škole za drobnu dječ, koja nepoznaju što će reći rič „učiti“ treba, da budu u narodnom i materinjem jeziku, inače ja-lovo će biti svako nastojanje, bezkoristan svaki trošak za uzdržanje takovih škola, koje su ustrojene naukovnim jezikom ne-poznatim malenoj dječ. Eto, kazao sam jur, da u njemačkom jeziku nije bilo za 50-60 godina nikakove koristi; a je li što bolje s talijanskim? Nipošto; a ja se o tom pozivljem na vas, Cresani. Vi svi ste polazili talijanske škole, grijali ste klupe (banke) za 5-6 let, pak jeste li iz-učili taj blaženi jezik? Tko će od vas napisati jednu samu stavku a da ne bude u njoj mnogo pogriješaka? Pisati jedan list, da se iz njega, može razumiti čisto i bistro što hoćete, da kažete, to zovem ja poznavati prilično jedan jezik. Reći na

pr. „čemo venjuti; gavemo Imbareca“ itd to znadu i Coziti, i oni od naših, koji slučajno nisu nikad škole vidili, ni knjige u rukama imali. Iz ovoga proizleži, da ako niste drugo i bolje koristi izvadili od nauka u vašim školam, to je ovisilo jedi-no iz toga, jer su bile škole u tudjem a ne, u vašem jeziku. U Francezkoj, u Njemačkoj, u Englezkoj i u istoj Italiji, kako je naravno, podučavaju se dica u svojem materinskom jeziku, a zašto da se tako i s nama ne postupa? Hoće li vlada, hoće li Talijani, da mi učimo talijanski jezik? Hoćemo drage volje, ali najprije moramo naučiti se u materinskom jeziku i samo tim načinom umirit ćemo se, i pri-ljubiti talijansku literaturu, i živiti u miru i međusobnoj snosljivosti s našimi susjedi. Drugije ne, nikad; jer škole samo talij-anke, su za nas protunarodne, protunar-avnice, jesu napokon očita i uvredljiva ne-pravnica. Pak hajta, čudite se, da nisu djeca imala nikakove ljubavi za nauku; a kako i bi, kad najveći broj učenika nije razumio učitelja, ni što ono brblja u tu-djini jezicima. Iz ovoga bi sledilo, da dica ne bi bila pripravna, da kadu na izust ono, što je bilo naredjeno, a pedepsa bile su savršite, to jest šibe, po 5, 6 na svaku ruku. A pošto su mnogi bili tako nemilo pedepsani; nastao bi plaš i jaukanje, i da ne bi bilo moguće podučavati, i tako šibanjem i plašom izteklo bi one dvie ure pravoga mučenitva. — Ja znam, da dica su dica nepametna kod nas, kao i dru-gud, ali kad bi njim se govorilo u njihovom jeziku, stalno bi poznornije slušali, o-koristili bi se u koječem, i ne bi se do-

godile gori navedene neprilike. Pitajte dakle, ma svi skladno, hrvatske škole, škole sa hrvatskim naukovnim jezikom uspored s talijanskim, a ne protivno; jer mi smo Hrvati, pak hoćemo, da učimo i talijanski jezik. Učitelj neka bude Hrvat, ili neka dobro poznaje hrvatski jezik, a onda će svaki biti u redu. Majeste li vi vidili veće ludosti od ove, da jedan Tirolac uči našu dječ hrvatski? A borime ne. Pa ipak to se događa u Cresu. Ala lude pameti! To je kvar, to je zlo, to je grdoba!

Čveni ljudi kažu, da pod Austrijom više se okoristila talijanština u poljvacke, nego pod Hrvatskom vladom u četristo godina; i tako je. A što će biti u buduću vreme, kakovna će sudbina doživiti naš narod, sam Bog znađe; ali zlo i naopako ako se idje ovim sistemom, koji je vas u prilog Talijana. Ta vidite što se događa na istarskomu saboru u Pulj; je li moguće ni pomisliti šta takova u prosve-tljenomu XIX vjeku, u brk ustavnih za-kona, tu ne vlada pravica nego mržnja, strast, divljactvo; u Africi ne bi se tako ponašali divljaci kako se u Pulj ponaša tobožnja kulturna svjetina. Vlada odobrava vedini, koja je talijanska, a manjni gale-rije, ne dopuštaju; da progovori u svojem jeziku, kojim govori puk, koji je poslao svoje zastupnike u sabor, da zagovaraju njegova prava. Što ćete gorega?

(Sledi.)

izpitu na dva načina. Kod nekih smo go-
tovo po dva mjeseca lupali, kao Turci po
čitabu, po onom, što su nas kašnje na
izpitu izpitivali. Drugi pak bili su od-
važniji, pa nam čisto i bistro, glasno i
jasno rekli, što će koga izpitivati. E, šta
ćemo? Kad već moram na ples, obut ću
bar-em lakovane cipele.

Molim vas, što da si djeca misle o
takvim izpitima i o svom učitelju? Uvi-
djet će, jer ni njoj nijesu jošte vrane mo-
zak izpile, da je to sve pusta varka. Ko-
jom se za nos vuče postovana publika,
pa možda i kakki odličnjak, a učitelj, koji
za tek kakvu maljušanu pravaru ili laž,
znade onako ljudski drmat ušesima, da
čisto vidiš sve zvijezde sjeverne i južne
polovice — sada taj učitelj svo postavo
si na glavu sam sebe krunu najgore pre-
vare u dječjim očima.

Ne velim, da se danas tako radi, ali
tko mi može jamčiti, da se zbilja tako ne
radi?

Istina je, da izpitima njetko predšje-
da, koji ima pravo zahčevat od učitelj-
stva, da izpituje ovo ili ono. Predsjednik
obično članovi mjestnoga školskoga vijeća.
Čast i poštenja tim članovima. Oni mogu
da budu najče-titiji, najbolji gospodari,
al da se oni moraju raznim u moć čed-
nik, razrednik, u skupine, odjele školske
godine i sav onaj galimatjaf, toga ne
može od njih nitko pametan zahčevat. Pa
zar u takvim prilikama ne može učitelj da
preveze želje preko vode i predsjednika i
slušateljstvo? — A djeca? — Eli, djeca
ko djeca.

Time su odzvonila oba zvona, pa
kakro tko, a sada da vidimo specielno jesu
li izpiti u *Kastavskim školama* od kakve
koristi, pošto po drugim obćinama se ne
obdržavaju.

U Kastavščini u obće slabo je tlo za
izpite, jer puk prema njima, kako prije
rekoh, ni pečen ni frigan. Istina ima čast-
nih iznimaka, nu i te su rijetke, tek na
dvjema trima školama. Bilo je slučajeva,
gdje osim predsjednika nije nitko prisu-
stvosao izpitu, a radit izpite za samog
predsjednika, smiješno je, jer on valjda
može i drugčije zavirit u školu, ako mu
ne smeta školska prašina i ono, što se u
njoj nalazi. Pa kako se danas udešavaju
izpiti, ne može ni kolega kolegu na istim
da posjeti, pa ni oni, koji u istom mjestu
savijaju loze u pedagoškom vinogradu.

Čemu su onda izpiti u ovakim pril-
kama? Kratak je odgovor: Trud i muka
djeci i učiteljstvu, a toga mu ne treba
prtit na leđa, kad već i tako stenje pod
teškim bremenom svagdašnje službe i
brige. Dakle dok se u narodu ne probudi
veće zanimanje do škole, te dok narod
ne kani prisustvovati izpitima, bolje je,
da ih se ne drži; čemu?

Cijenim se s toga na temelju navede-
noga predložiti sljedeća:
*Skupščina učiteljskog društva kotara
Volosko odlučuje, da se na ona ugledna
mjestna školska vijeća ovog kotara, u
čijim okružjima obćtaje se obdržavati ko-
načne školske izpite, podnese kratko ob-
razloženje o nepoloženju svrhe niti ikake
moralne koristi istih izpita, sa molbom,
da ih se u buduće napusti*.

Opatijske pačuharije.

Ni *proterbiji* nisu svi istiniti. Ja po-
znam jednoga, ki govori, da kade laž ruči,
tamo da ne večera. Da je to istina, pobo-
štra nebi već ni *Krstić* večeral, a lepi
mađiji duhtar ima još i tu sreću, a ne-
samo da večera kade ruči, nego da i o-
bedva kade večera, a ča je za njega još
najbolje, da i spi kade ruči i obedva, a
kade da jedan put spi... *acciiil acciiil* —
Bog videl i namor — *acciiil* — kade zlo-
deja sam se ovo *namoril* — *acciiil* — aha!
sad se spamećujem. To mi je od one več-
eri, trada sam se s *Marijom Longom* po-
govaral pod javorkami — *onputa* mi je
ona dala iz njije tabakari jednu dobru
prežu... Vidiš malo, ki bi rekao, kako
njiji tabak kasno operuje... *Acciiil* — bilo
ti ga — no *balute*!

Talijani su na čudu, ne znaju kega
bi storili za podoštu: *Puhović* ali *Klajin*.
I *Puhović* bi rad bil podošta i *Klajin* bi
rad bil podošta, a podošta ne more bit
nego jedan sam. To je vidite, sakrabje-
ška smola. Za *Ninota Rožinoga* nebi bilo
teško, da bi bil *Klajin* za podoštu. On je
Herausgeber, pa mu nemški teče kako po-
loju, *Oaj* njemu reč: *strinc, stronc, strano*,
baš kako i mene ove pačuharije napisat.
Ma za drugbe, ki nemški neznaju, ča bi
njim nemški podošta? Dunke ostane *Pu-*
hović. Ja, ma kaži? hm! *Kažin*. Kako
ćete da bude za podošta jedan čovek, ki
se je onako zapiel s čnem kažinom, kako

ćete, da jedan takov upravlja s celim
jednim *Komunom*, kada mu ni što dobro s
jednom jedinom kncom. A *Puhović* bi za
svem tem rad bil podošta, bi poboštra vo-
lel, nego da mu ki da, ne znam ča.

Aj, aj, aj
Puhović notaj,
On bi rado srcem rado
Podošta postal — —

Poskusite ju zapivat po onoj: Oj, oj,
oj, kapsu i fažol — pak čete videt, kako
će poć to lepo. Nego ča ja znam, morda
bi se i to moglo popraviti. Da bi se sto-
rilo *Durmeša* za podoštu? Ča bite vi re-
kli, a? Mi se *suvravnost* nimamo ča bat,
a *sottovento* čemo se kako tako sami o-
braniti. Zač, da vam pravo rečem, ja bim
s *Durmešom* šal svakamo, ma *suvravnost*
ne — ajbo — nauke za mislet. Ma kada
ni za nas nikakove pogibelji *suvravnost*,
zač nebi on bil za podoštu? Pak ljudi
temu dobrč. Onakov kapitan, ki je bil
vređan brod nakreat s duplim kargom,
to je sakrabojnska glava. Pod njim bi se
almeno jadriilo. Nego ča čete no, kada
tamo va jednem kute neki tepac piva:

E, e, e
Durmeš njim je sve.
Al' kad brižan spregovori
Ne zna reč ni — bč —

Ma stara *ronja* — kažin — čapal je
i njega, pak se ljudi boje. Kažin jih je
pameti navadil — i zato se čuvaju —
čuvaju se svemogućeg i svaznajudeg stvo-
ritelji kažina kako i nebištega, potari ga
sveti križ. Ta kažin — ta kažin.

I, i, i
Fritalja i kažin
Vavek lačni, nikad siti
Fritalja i kažin.

Nego ova pismica bi se mogla i dru-
gačije pivat, jednako po onoj: kapsu i
fažol,

Čin, čin, čin
Brižau Umbrelin,
Oj duu čin de umbrella
Ga trovč u bel bambin.

Neboro vi tega ne znate. Ču vam
ben ja povedat, nebojte se. Dunke ovi
dni je *Umbrelin* dobil jedan lepu impro-
vizadu. Neka *franja* mu je pernela jed-
nega drugega, mičega mačiča, ki mu je
valje počel milo njavkat. Ma *Umbrelin* je
od oneh mačak, ki samo zna prest, ma
ne njavkat, zato se je valje naseršuril, i
rekal: "Ej, che nova la, ča je ta komē-
dija?" A *franja* mu je odbrusila. "Ni tu
nikakove komedija, dragi moj, ač me o-
ženi, ale mi daj 600 forinti." *Kerštrončen?*
Onputa je *Umbrelin* prišal va se i
spametil se je, kako je ono bil *svurgal*
negije gore va *Balaton* jezere (jezero vra-
nići zelo *Balaton* i kada je nikada gore
šal, rekla mu je mat *hrvatski*, zač *tal-*
ijanski ne ume.) Nogo *Umbrelin* nije zgubil
glavu. On je valje šal *Fritalji*, a *Fritalja*
se va ti posli dobro razume. A sada ne
znam, kako će to finit. Nego ako *Talijani*
dobjiu va podoštarije, sve će se to pomalo
načinit — i bambin i kažin.

Dunke: *Puhović* ne, *Klajin* ne, *Dur-*
meš još manje, *Umbrelin* pak najmanje,
zač on je samo za leto, dunke ki? Ča
morda *Takujin*? Ja znam, da bi *Krstić*
najraje, da bude *Takujin*, ma ča čete, kada
on nebi niš storil česa nebi bila *kuhentza*
Borduleza (a četiri je puta stranačja od
njega). Dunke ni on... "A ma znate ča
vam je, ja ne ču glavu mutit s tem nje-
hovem podoštom, toliko više zač znam, da
njim ga neće bit od potrebi.

U, u, u
To je zadnji put (da se *Talijani* prče)
A vi brižni *Kalabrezi*
Hote svi va kut.

A da bite znali, kako delaju računni
prez oštara. To obćuju romu i *Tomn*. Ti
češ bit *kunšiljer*, ti češ bit župan, ti češ
duhtar, ti češ bit sekretarji, ti češ *Frital-*
ja bit kaser (ava mane kega gušta!) ti
češ bit *kumisar*, čē, ča ja govornik, valje
tri *kumisari*, tri ne jedan.

Aj, aj, aj!
Ki bu *kumisar*,
Adam, *Frane* i *Belići*
Stari *pullcaj*.

A brižni ljudi, zač se oni muče. A ne
znaju oni, da će ostat sve *kako* je bilo i
još bolje, ako Bog da. Ne znaju oni, da
Talijanom je ovde odzvonilo za vavek, za
vavek, za vaveki vekom *Amen!* A mi svi,
složničkako jedan, ne gledajuć ni *Petra*
žiti Pavla, ne slušajuć ni odprte ni skrivi-
vene neprijatelje naše i naše svete stvari,
ni u sav glas zapivajmo:

Oj, oj, oj
Nek nas živi Bog,
Neka živi ča je našo
A *Talijanom* — og — —

Ki je vređan agonit, ča fall zadnji
besedi ova pisme, dobit ča svi glasi, ki
budu dobili *Talijani*, kad budu izbori.
Kosovica.

Otvoreno pismo iz Arbanasah.

Istarska braćo Hrvati!
Hrvatskim nevoljama najviše je do-
prinilo izdajstvo vlastitih sinova.

Štiti narod imade dopuza — izroda,
ali rek bi nijedan, kao naš *hrvatski*...
Braćo Istrani! Vi divne vodite borbu
proti nametnutoj *Vam talijanščini* i krvavo
povraćate u krilo majke *Hrvatske* pedalj
po pedalj zemljište preotato nam silom
i varkom. Na tome *Vam* svaka čast i
pohvala!

Da poremeti *Vaše* nastojanje, *Vaš* na-
predak i *Vašu* greču došao među *Vas* čovjek
poriekom *Arbanas*, odgojen na *hrvatskoj*
grudi.

Toj otrovnoj zmiji, koja se je među
Vas usuljala, a koju Vi pošteni *Istrani*
gotite u svojim njeđrima, lako da postanete
pljenom, ne bude li u *Vama* blistra oka i
kremen - poštenja.

Taj izrod, iza kako je pod nogo bacio
svoj obraz, potjeran sa svih strana kao
pogibeljan stvar — pripravan na svako
zlo za svoje nečista svrhe — dopao je
napokon i među *Vas*, ne bi li šta u mutnu
ulovio.

Braćo Istrani! Oprezni stošte i odbijte
od sebe tu otrovnu guju onako, kao što
ga je odbila i odbjegla njegova nesre-
ćena supruga, odbijte ga onako, kao što
su ga odvil i odbjegli prijatelji, znanci i
čela svojta; kunite ga onako, kako ga je
proklela sirota majka, od kada je izdao
Boga, rod i dom!

Lični ciljevi ne potiču nas, da, kao
njegovi domorodci, odnosno braća, rođjaci,
prijatelji itd., škilamo obrazinu za nje-
gova nečista lica; mi smo dapače mislili,
da čemo se s njom pred svetom dičiti —
all jaoh! nada nam se iznevjeri, on je
jedini, koji nas pred stranim svetom sramo-
titi!

Ovim našim pismom tražimo jedino
osusjetiti njegovo izdajčko djelo, da nas
nadajete ne bude u tudnji sramotio. Nama
na srdcu više leži *hrvatska stvar*, nego li
brat, rođjak, prijatelj, domorodac itd. Ne
dade nam se i ne smijemo uzeti u obranu
čovjeka memoralna, koji, pošlie nego je
prolupam svoj imetak, dao se je pod ki-
riju neprijatelja *hrvatskoga naroda*. Naš
muk znaćio bi veleizdaju na štetu doma i
roda!

Istina je, da mu danas ne vjeruju ni
njegovi nekadašnji gospodari *Talijani*, ali ga
ipak upotrebljavaju časomice u svoje opake
svrhe. Uvidio on, da mu *talijanska krma*
nije dostana, očijuka napokon i sa *Sva-*
nom, a sutra bi i sa *Kinezom* i sa *Sva-*
kim, tko bolje plati. Tko bi smogao krme,
da prehrani onoga stvora?!

On je, braćo *Istrani!* tamo stigao kao
napastnik *Vašemu* rođoljublju i čistu po-
štenju, te ako ne budete oprežni i na
vrijeme odbijali *prizitom* od sebe tu svoju
kukavčinu, mogli biste nasjesti.

Taj prokletnik nema više ništa da iz-
gubi, od kada je izgubio ljudski ponos,
ali biste mogli po njemu mnogo izgubiti
Vi! Taj nesretni stvor skita se po svijetu
putaj cigančeta, odkada ga je majka pro-
klela, naton je izdao *hrvatski trobojni bar-*
jak, a to majčino prokletstvo lebdii nad
njim poput *Davokleeva* mača.

Braćo Istrani! Čujte još i ovu, pa
suditte, koliko se tomu nesretniku — koji
se nazivlje dr. *Ivan Krstić* — može vje-
rovati! *Zimus* došao je među nas, u svojo
rodno mjesto *Arbanase*. Netom prispio,
rođbina i znanci saletili ga sa svih stra-
nah, te ga *pozvali* na odgovornost za pro-
sasta njegova nedjela. On je pred nama
na koljena pao; snizim očima i skloplje-
nih rukuh, priznavajući svoje griehne, mo-
lio je za oprost i obećao, da će se ne
samo ostaviti pogibeljne i sramotne staze,
nego da će napried raditi na korist *hr-*
vatsva i uzastojati, da popravi zlo do
tada počinjeno. Naš *Relja*, podigav ga sa
zemlje u prisutnosti više stotinah ljudi,
uzkliknuo sa *Kačičem*:

"Tko bi moga *Ivu* prikorlo
Pred junaci i pred vitezovi
Mojom sabljom odsjeđ tu mo glavu",
i poljubio ga u nadi, da će i on kao *Musa*
kašnje "bolji junak biti". Sbljia, svi tad
pomislismo, da će od *Saula* postati *Pavao*;
ali je *Stari dobro kazao*, da od *slavosrbna*
nikada čovjeka.

Tebi se sada obratamo, izdajčko! Kao
da ti vidjamo ošca i krivi ogreznuta kod

Jovičeva jaza, kad je poginuo, da učuva
svoje poštenje. Tada te je nama prepori-
čio, prvo nego li je dušu izpuštio i opo-
minjao nas, da pazimo na te, a da posta-
neš poštenjakom. A ti... Oh, da je
tvojem roditelju ustati; pak da te vidi
kamo si zalutao! I ako si mu jedinač bio,
on bi, prije nego li opet u grob pođe, sa
zemljom te sastavio!...

Što može o nama straui svet suditi,
bude li nas po tebi sudio! Smijemo li mi
trpiti, da nas i nadalje tako sramotiš?
Ti poznaješ našu čud, našu krv i koliko
držimo do života, kad se poštenja tiče! Ti
znaš za naše krvne dvoboje, u kojih ti je
i otac pao; znaš za krvave okršaje i
medjusobno i sa stranci, a to sve, da uz-
čuvamo poštenje, značaj i starinski arba-
naški ponos!...

A ti...
Primamo tvoj izdajnički poziv. Nadaj
nam se. Doći čemo te pohoditi na nređom
sastanku i tu čemo se ogledati licem
u lice.

Do viđenja u *Matuljah* na 15. kolo-
voza u 4 sata poslie podne.

Arbanasi.

Pogled po svijetu.

U *Trstu*, dne 10. augusta 1896.

Čarevinsko vijeće imalo bi se sa-
stati po sudu poljskih novina počet-
kom mjeseca septembra. To će sva-
kako odvisti o tom, da li je vlada
polučila kakav uspjeh kod izmirenja
između Čeha i *Njemaca* i da li njoj
je pošlo za rukom utanačiti uvjete, pod
kojimi bi sklopila nagodbu sa *Ugar-*
skom.

Nakon ministarskih konferencija
od prošle subote položaj se je u ovoj
poli monarhije zaostrio. Pitanje glede
sazova *carevinskoga vijeća* i glede ob-
nove nagodbe ostalo je neriešeno.
Česki listovi pišu, da imade ministar-
predsjednik *grof Thun* gotovu osnovu
nagodbe. Tomu dodaju *mađjarski li-*
stovi, da njihova vlada neće ni § 14.
ni privremeno uređenje nagodbe. Po
mnenju upućenih osoba mora doći
jošte do veće krize u *Austriji* ili će
nasitati kriza u *mađjarskom ministar-*
stvu. Položaj se mora razjasniti sva-
kako tečajem ovoga mjeseca, jer se
budućeg sastaje *ugarski sabor*, gdje će
vlada biti prisiljena, da mu dade raz-
jašnjenja glede položaja.

Na sastanku učitelja u *Ljubljani*
prošloga čedna izrekao je bivši pod-
predsjednik *carevinskoga vijeća* i slo-
venski zastupnik dr. *Ferjančić gojor*,
u kumu je izrazio bojazan, da bi *Hr-*
vate i *Slovence* mogli ostaviti *Česi*
na ciedilu kad bi im pošlo za rukom
izvesti svoj narodni program na te-
melju *českoga državnoga prava*. Glav-
no glasilo mladotčeske stranke piše
tim povodom, da kad bi vlada česko-
mu narodu ponudila česku državu pod
uvjetom, da ostanu ostali *austrijski*
Slaveni i nadalje pod njemačkom pre-
moći, da bi takav uvjet zastupnici
českoga naroda odlučno odbili. Nečta
znadu naša braća *Slaveni*, više nada-
lje isti list; da smo mi vazda uz
njih proti svakoj nezakonitosti,
i da čemo biti zajedno svi
sletovni ili čemo zajedno svi
pasti.

Bugarski knez Ferdinand, pošto
se je vratio iz *Rusije*, posjetio je *kne-*
zevski dvor na *Cetinju*. Njega su tamo
dočekali velikim slavljem. Knez se je
dovezao parobrodom preko *Trsta* u
Bar, odakle je kolima nastavio put
na *Cetinje*, gdje se je nastanio u
dvoru *priestolonasljednika kneževica*
Danila. Knezu na počast priredjene
su sjajne gostbe i velike vojničke
slavnosti. Ovo demonstrativno susre-
tanje *bugarskoga kneza* na *Cetinju* na-
pereno je bez dvojbe proti *kraljevskom*
dvoru u *Beogradu*, a sve to događja
se uz privolu i suglasje *ruskog dvora*.

romašno, a ta nazgoda porinula ga u go-
tovu biedu i zato mu treba brzo i izašnje
pomoći.

U tu svrhu ustrojio se je u Rojani
dobrotvorni odbor, koji će upriličiti u ne-
djelja dne 14. t. m. sa sudonitčovanjem
trščanskog pjevačkog društva "Kolo" za-
bavu, koje čisti prihod je odpredieljan, da
sa istim priskoči a pomoć potresom po-
stradaoij braći Sinjanom.

Stvaki i najmanji darak prima se do-
brohotno i sa zahvalnošću u Rojani kuće
broj 6, a nastojati će se objaviti putem
ovdješnjih novina. O d b o r.

Za potrasom postradale Sinjane po-
slalo je obćinsko glavarstvo Volosko (za
Volosko i Opatinj) uslied odnosnog za-
ključka obć. zastupstva stvarnog u sjednici
od 20. julija, svota od 200 kruna. — Liep
primjer za ostale naše obćine; mjesta i
pojedince, kako volja braći u nesreći pri-
skočiti na pomoć.

Iz Kaštelira pišu nam 8. agusta 1898.
Nakon trojesećne radnje dovršen je i
blagoslovljen banar (sterna) sagradjen
velikom požitovanjem "Družbe sv. Cirila
i Metoda za Istru" uz školsku sagradnju
družbe. Taj banar bio je neobhodno po-
trebit za obstanak ove škole. Radnja je
veoma solidna i vrlo liepa; izveli su ju
naši vrli radnici Matijašić Ivan sa sinom
iz Vianjana i Foraboški iz sv. Ivana od
Sterne. Ovi naši zanatlije mogu biti po-
nositi, da su u toli kratko vrijeme sagra-
dili dvie najliepše sterne, što ih Kaštelir
ima, koje bi svojom liepošću služile na
ures svakom istarskom gradu. Našoj braći
široj Istru preporučujemo, da se najvećim
pouzdanjem obrate za takove radnje na
naše vriedne i savjestne zanatlije Matija-
šiće i Foraboški-a. Svoj svojemu!

Ovdje vlada velika suša i oskudica
na vodi. Svi bunari i skoro sve lokve su
prazne. Ljudi moraju na Mirnu po vodu.
Sada bi se morale oćistiti sve lokve, ali
našem županu Mekisu je to deveta briga,
makar svi kaštelirci to žellu. Župni stan
imade malenu stenu, koju sagradi na
svoj trošak pok. župnik Pelhan i koja je
sada obćinsko imanje. Naš vrli poglavar
pustio je čak i ovu, da propade za ne
potrošiti 60 forinti. Da bi bio barem u
tu svrhu potrošio ona novca, što ih je
primio iz prodaje zida župnog stanja, ali
ništa; neka župnik pije iz kaljuže ili neka
projači vodu. — Za tako važnu stvar
zauzmi se isto toliko i stavna politička
oblast. — Kaštelirci i ako želite biti dobro
posluženi birajte uvijek šjor Mekisa za
svojega poglavara i njegove podrepnice za
obćinske savjetnike.

Naš pok. župnik Fran Pelhan umro
je bez operuke, a budući da nije imao
rodbina, pošto je njegovo imanje na tri
diela razdieljeno. Jednu trećinu 956 for.
dohiti će crkvena uprava, jednu trećinu 956
for. primiti će c. kr. erar i jednu trećinu
956 for. primiti će do malo dana višind-
ska obćina, da ih razdieli medju kaštelir-
ske siromaha.

Mjesto, da se taj novac dieli medju
siromaha, kojih u pravom smislu ima ov-
dje neznanat broj, i koje se tim nebi ob-
ogatilo, moglo bi se ga, dozvolom viša ob-
ćasti, upotrebiti za gradnju obćinske
šterne te zamoliti c. k. vladu, da i ona
pusti svoj dio u tu svrhu i zamoliti slav.
junta, da pomogne kojom. stotinom. Ako
bi uz to i puk pripomogao radnjom, sa-
gradila bi se prilicno velika sterna, od
koje bi za uvijek nizivali uz siromaha i svi
ostali kaštelirci, koji neimaju stenu.

To je naša misao. Uz dobru volju na-
šli poglavara i gospodara kuće moglo bi
se u kratko vrijeme nživati dobra voda.
Mi ćemo svakako paziti kako će se ta
liepa svotica potrositi.

Odbijev utok. U zadnjoj sjednici ze-
maljskoga odbora u Forcu uzelo je slavo-
stić do blagohotnoga znanja dopis zemal-
školskoga vieća kojim mu se javlja, da je
visoko c. k. ministarstvo svojom odlukom
od dne 10. maja 1898 br. 10989 odbilo
utok zam. odbora za Istru, uložen od sl.
istoga proti proširenju pučke škole u So-
Petru u žumi. Eto puće, kad nezalazi
pravice kod svojih gospodara u Istri, kod
talijanske gospode, i kad se ovi uticu
višoj oblasti, da Ti ona zahrani koju od
Tvojih pravica — dobiju po prstih, a Ti
ipak ustrajnošću u borbi dodješ do onoga,
za čim težiš.

Banka "Slavija" u Pragu poslala nam
je svoje godišnje izvješće za 1897. iz kojega
važimo, da se je prošle godine ponadilo

na osjeguranje svojega života kod toga
savoda 2937 osoba sa osjeg. kapitalom od
11,996,927.40 kruna, od kojih bijaše pri-
hvaćenih 3538 osoba za 8,994,247.40 kruna
kapitla. Time je narasla čitava svota
osjegurane glavnice u odielih na život
koncem god.-1897. na 62,312,672.40 kruna.
Osjegurinje ili premija u tih odielih iz-
nosila je prošle godine 171,046.68 kruna
te time narasla na 2,193,173.00 kruna.

Izplatila je prošle godine banka "Sla-
vija" osjeguranaoga kapitala, i to; nakon
svršet osjeguranih 526,927.88 kruna; osje-
guranim iz baštinskoga društva 1,366,604
kruna; osjeguranim za života 183,040.29
kruna.

Dividenda od čistoga dobitke, koju se
je prošle godine izplatilo 74,105.34 kruna,
opredielile se osjegurana iz godine 1899.
do 1892 opet po 10%.

U požarnom odjelu osjegurala je banka
"Slavija" prošle godine 579,589,398 kruna
kapitla, za što je utjerala osjegurine
2,334,731.56 kruna. Odsteta usljed požara
izplatila je banka "Slavija" god. 1897.
ukupno 1,318,439.36 kruna. Mirovinska
zaklada za činovnike iznaša 775,871.74
kruna; a mirovinska zaklada za "Slavijine"
zastupnike 358,712.28 kruna. Pričuva i
zaklade banke "Slavija" god. 1897 izna-
šaju 16,356,618.88 kruna.

Kako proizlazi iz ovih podataka na-
prednje banka "Slavija" od godine do
godine brzim korakom, na čemu valja da
se zahvali vrlo spretnomu osrednjemu rav-
nateljstvu i neumorno poslušidm pokrāj-
inskim zastupnikom svojim i konačno uzornoj
štedljivosti češkoj. Banka "Slavija" vried-
na je dakle svakoga pouzdanje, te ju i
ovom prigodom našim čitateljem toplo pre-
poručamo.

Blaga kiša. Nakon nesnosne vrućine
pala je utokak poslije podne ovdje i u
okolici blaga kiša, koja je natopila suhu
zemlju i razhladila zrak.

Pošto znamo, da vlada u nekvojih kra-
jevih Istre suša, molimo naše prijatelje,
da nam javu da li i koliko je palo kiše
ovih dana!

Iz Kanfanara pišu nam 8. mj. Moramo
se potužiti, g. urednice, na ovdajšiji poštan-
ski nrad, koj omalovažuje jezik ogromne ve-
ćine ovoga pućanstva, hrvatski naime jezik.
Nad tim uredom postoji već dugo tabla sa
talijansko-njemačkim napisom a hrvatakomu
ni traga, kao da smo u Rimu ili Berlinu.

Dulje vremena oćimamo ni skrinjice za
pisma vani te moramo često pisma nesiti
na željezničku postaju. Ali i proti toj skri-
njici moramo se potužiti, jer se i na ovoj na-
lazi jedino njemačko - talijanski napis. I tako
rado koli privatnici toli javni uredi složno
na zator našega jezika. Potužili smo jurvo
kod ravnateljstva pošta u Trstu radi napisa
na tabli, da gospoda u Trstu nemare za naše
jado i nerolje. Drugi put ćemo vam se iz-
jadati na odušajne ustnar. pošte, t. j. na osobe,
koje opravljaju posao u uredu.

To je napredak! U službenom listu
primorke vlade, koji naravski izlazi samo
u italijanskom jeziku, a odgovara na ime
"L' Osservatore Trieste", čitamo objavu
c. kr. pokrajinskog financijalnog ravn-
ateljstva za Dalmaciju u Zadru, glede
družbe poduzeća prenosa soli iz Stona u
razna skladišta po dalmatinskih gradovih.
Taj oglas dražba je pridoben samo talij-
janski, kao da bi se time htjelo reći, da
Hrvati nesmiju se natjecati za isto podu-
zeće, već da je to pridržano za same
Ćozote. Dalmacija... pa talijanski! To
je u istinu sramota, a da neregćemo što-
god gorega. Dotični oglas, nosi datam:
Zadar 16. julija 1898. pod broj 15115 ex
1898.

Iz Mošćeničke Drage pišu nam 6. t.
mj. Pred nekolko mjeseci podignut bijaše
na našem trgu stieg (standardac) od novaca
sakupljenih po našem ubavom mjestancu.
Naši namještanici (domoljubi), koji se nalaze
u Americi, ponajpače u Chicagu i New-
Yorku, sakupiše također liepu svotu u tu
svrhu, pa je poslao našem zastupniku.
Budući bijaše dosta ona svota, što ju sa-
kupise u Dragi, kupili su od opoga novca
krasna veliku zastavu Manju jednu zastavu
darovao je gosp. K. pom. kapetan. Sada
čulite što se sve zgadja timi zastavami. —
Naš zastupnik drži, da je svemoguću u
Dragi, počeo se igrati sa zastavami. Bilo
da je tkođod umro, pa makar i novorođ-
jeno dijete, što ti odmah zastave na
pol stiega. Tako je više puta koji strahao
došlo u Dragu, začudno se, miješajući; da je
možda umro koji od carske kuće ili bar
obćinski načelnik. Ako se je tkođod vjen-
čao zastava što izvješćena. Bijaše takvih
slučajeva, da je istoga dana bio u Dragi
koji mrtvac i vjenčanje, pa toga je dana
zastava bila pred podne izvješćena na pol

stiega, a po podne dignuta na vrh. "Ne
mojte se smijati! Ovih dana" vjenčao se
je gosp. "K." finacijalni nadstaraž sa go-
spicom B. iz Drage, pa budući se ona pri-
znaje Hrvaticom, zato joj naš mli Sandro
nije htio izvjesti velike zastave (bandere)
kako je to činio svim drugim, izpričavajući
se, da to ne daju Amerikanci (valjda
Czazaboboto, i compagnia). Sta mislite, što
zapovieda sa zastavami obćina, kojoj je
šada na čelu Sandro, ili oni, koji ju da-
rovaše, t. j. Dražani, što se nalaze u
Americi? Ja mislim, da kad se jednu stvar
nekomu daruje, ne zapovieda s njom onaj,
koji je darovao, nego onaj, komu je bila
darovana, a to je čela Draga sa zastupni-
kom Sandrom na čelu. Dakle krijuja radi
pristranosti pada jedino na našeg zastup-
nika. Poznat nam je, da se je u Dragi
nalazio naš obćinljeni narodni zastupnik
gosp. Spinčić, pa je došlo do pogovora
da li će se izvjesti zastavu ili ne. Čini se,
da se je Sandro bojao gosp. Kafule, koji da
je poslije govorio, da bi bio posjekao stieg
(standardac) kad bi se bilo izvjestilo za-
stavom. Pa zar nije to igranje sa austrijskom
zastavom? Ne znamo što će na to ces.
kr. oblasti! —

Kao svake godine tako i ljetos držao
se je velik sajam na 17. prošlog mjeseca
u našem mjestancu. Sgraulo se mnogo
stradaća iz susjednih mjesta. Poslije podne
stigao je i parobrod sa izletnici iz Rieka.
Sve je prošlo mirno, dok se nije parobrod
odmahnuo. Čim se je parobrod stao mi-
cati, stadoše na njemu nekoji riečki go-
spodski fakini pjevati poznatu izazivnu
pjesmu "Nella patria...". Naši mlađi
dijel pozdravili te fakine zaglušnim žvi-
danjem. Toga radi prijavio je naš Kafula
nekoliko naših rodoljuba, koji su stajali
nad lukom, na ces. kr. oružničku postaju,
jer su tobože demonstrirali proti strancem.
A nesjeća li se taj čovonog bezobraznog
i fakinskog napudaja na velični gosp. Spin-
čića? Pak što je on proti tomu poduzeo?
Ili zar misli, da su oni fakini, koji su došli
amo izazivati većinu puka, nešto boljega od
narodnoga zastupnika, koji se je mirno vozio
cestom? Pa što je on kakav tajni agent,
da pazi na javnu sigurnost? Kad bi to
bio učinio Sandro, koji uvijek bdije i pazi
da ne padnemo u napast, te vidi i zna za
svaku i najmanju našu stvarcu, kao da
namica drugog posla, ali on i Neka se samo
i nadalje pača u tuđe poslove ali neka
znađe, da ga se mi nebojimo sa svim nje-
govim prijateljstvom sa Voloskim notarom
i još kojim gud i sa svimi njegovimi hilja-
dami. — Još jedno, pak smo gotovi. Radi
bi naime zvali što je sa istragom našeg
učitelja. Zar se je sve tako brzo svršilo?
E, kad bi ono bio koji naš učitelj, kako
bi se to bilo manulo na gusto sito. Mo-
ždeničani, pokažite, da niste kukavice, te
sve ne dajte zavesti od nikoga. Pokažite
vriedna onomu nazivu putniku. Recite mu
nek se nosi otkud je došao, nek samo pu-
tuje i dalje, ali nek se ne ponaša onako
bezsravno, kao što se je punio na svom
"putu" kod nas. Za vremena dajte se na-
priedit i nedozvolite, da vam nitko oko-
losa nekazujeno brnda.

Vojno brodovlje u našoj luci. U ne-
djelju po noći stigla su u našu luku tri
odielca c. i kr. vojne mornarice, sastojeca
od 16 ladja, sa tri podamirala, 185 ča-
stnika i 2245 momaka. To vojno brodovlje
ostavlja našu luku večeras te se vraća u
Falu, odnosno u Fazanu.

Glavna skupština ženske podružnice
družbe sv. Cirila i Metoda u Mihotičih. Dne
10. t. m. obdržavala se IV. glavna skupština
ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za
Istru. Skupštinu otvri gospodja pred, pozdravi
prisutne članice bodreći ih na daljni utrajaj
radu, te pozove tajnica i blagajnicu da predaju
račun o djelovanju podružnice, na to tajnica
predlaže zapisnik prošle skupštine i odborske
sjednice, a blagajnica pročita račun prihoda
i razhoda prošle godine. Prešlo se k izboru
odhara. Predsjednica izvaji, da pošto smo ju
već tri puta izbrali predjednicom, molli
da se ju više ne bira. Na te rieči sve pris-
utne u jedan glas povikoše: gospodja naš
Kundičica nesmije oćaviti, ona mora i
na dalje biti predjednicom, živjela predje-
dnica! I naša vriedna gospodja morala je
i po črti put primiti mjesto predjednice, a
ona će nas i unapried bodriti, da složno
radimo na korist vriedne družbe. Pošto
tajnica i blagajnica izvaviše, da žele da li
drage zamjena, izabrane bijahu za tajnic
gosp. Ioka Šepić a za blagajnicu gosp. Ioka
Osojnak.

Tom prilikom uplatše članarinu za 98
god. po I. for. gospodja Anastazija Kundič,
Franki Čila, Grgurina Tereza, Kinkela Josipa,
Marović Marija rođ Kinkela, Marija Pospi-
šil, Slavić Roža, Spinčić zaneta, Milka Ši-

rola Šepić Marija, te sledeće godjice, Marija
Albardić, Marija Jugo, Kinkela Milka, Kosak
Kalinka, Emilija Osojnak, Ivka Osojnak, Vje-
koslava Osojnak, Šepić Ivka Ivanova, Šepić
Ivka Franjoza, Ivka Spinčić, Marija Kinkela,
Savka Zahija. Po jednu krunu platše godjice:
Albertini Ernesta, Kate Franki, Grgurina
Franjica.

Medju članicama nalazila se i gđjica
Hermina Vodićka, te poklonila podružnici 1
for. na čemu joj najsrdačnija hvala!

Sestero braće — svećenici. U prošlu
nedjelju zaredio je u stolnoj crkvi u Brnu
biskup dr. Bauer za svećenika Ivana Koliseka.
U tom je povodu brzojavno četstikom iz Ichla
odaslalo Nj. Veličanstvo majci mladoga sve-
ćenika trkalačkog utovi, koji živi kod sve-
najstarijega sina na Petersburgu. U toj čet-
stičici izrazuje car-kralj sretnoj majci svoje
podpno priznanje za njezinu poživnost i
liep uspeh, sa kojim je Bog blagoslovio nje-
zin trud, te je doživjela, da vidi i šestoga
svoga sina svećenikom. To previšnje odliko-
vanje obradovalo je čelu obitelji. Mi ćemo
ovdje navesti imena te šestorice braće: Dr.
bogoslavlja Franjo Kolisek, konsistorijski pri-
jednik i stolni vikar u Brnu; Leopold Koli-
sek, župnik u Tišovići; Vjekoslav Kolisek,
doktor filozofije, dušobrižnik i katiketa na za-
vodu za gluhonjeme u Eibenschitzu; Karlo
Kolisek, kapetan u Lundenburgu i Ivan Koli-
sek, koji je nedavno čitao svoju prvu misu.

Osvit. Primiti smo prve brojeve novoga
hrvatskoga lista, što izlazi dvakrat na čed-
na u Mostaru pod uredničtvom poznatog
našeg pisca g. I. A. Milčevića. List je
vrlo liepo uređivan a sadržaj mu je obil-
lat i raznovrstan. Stoji na godinu 8 for.
Preporučamo to vriedno glasilo bosansko-
hrcegovačkih Hrvata.

Listnica uredništva.

Gosp. N. N. u B. Izvolite nam javiti u
kojem poslu nastava ona oblast Vašoj obćini ta-
lijanske dopise. One prepise ćemo upotrebiti. Da
ste nam zdravo!

Gosp. dopisnikom: Rovinjaka selo,
Kavran itd. itd. ustprite se do budućeg broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatiše za "Našu Slogu" p. u. gg.
I. F. M. Lieder 4 for., P. J. Zroneca 2 for. 50
nt., B. D. Komen 2 for. 50 nt., H. E. Žičić 2 for.
50 nt., A. N. Omišalj for. 4, H. E. Belovar 2,
B. A. - S. M. S. "Don Juka..." 1 for.

Kuća i veliki posjed u najam ili na prodaju.

U selu Spinčići, obćina Kastav
daje se u najam ili na prodaju velika
kuća (sa nuzgrednimi zgradami) le-
žeća na cesti, vrlo prikladna za krčmu
i trgovinu. Sa kućom daje se u najam
ili na prodaju i veliki posjed (vino-
gradi, polja, šume — bivše vlastništvo
Josipa Marotti-a) uz vrlo pogodnu
cienu.

Tko želi o tomu pobliže viedti, neka
se obrati ustmeno ili pismeno na upra-
vitelja, kuće broj 63. u Spinčićih, pošta
Kastav u Istri.

Narodna tiskarna

A. GABRŠCEK

u Puli (Pola)

— na Sišanskoj česti br. 3 —

otvorena 1. agusta t. g. obkr-
bljena strojevinama i slovama najno-
vijega sustava, preporučuje se sl.
slavenskomu obćinstvu u Istri.
Preuzimlje tiskarske radnje svake
vrsti uz umjerene cijene.

Ova tiskarna ustanovljena je ve-
likimi novćanimi žrtvami i uz ve-
like neprilike. Očekivamo od sa-
vjestnog našeg rodoljubnog sve-
ćenstva i učiteljatva, da će se u
vjek služiti, kada mu bude trebalo, u
toj tiskarni.

Tiskarice za škole treba: narodni i "Go-
ričkoj tiskarni" A. Gabršček u Gorici.

Njegova svatost papa Leon XIII. poručio je po svojoj ličnosti prof. dru. Leopoldu Ijekarniku Piccoliju u Ljubljani najzadovoljniju zahvalu za Nj. Svetosti doposlatu **tinktura za želudac**.

Spomeniti ljeknik, kako i mnogo drugih odličnih profesora medicine izrekli su Piccoliju tinktura za želudac, to je preporučljivo kao izvrstno sredstvo za kripćenje želudca, pomnožio tek ter pospješuju probavu i čišćenje. Cijena: 1 bočica 10 kr., 12 bočica sa savjetom 1 for. 88 nč.; pošiljka po pošti od 66 bočica 6 for. 26 nč.

I Najviše priznanje Ijekarniku Piccoliju u Ljubljani kao priredicu kapljica za zube, koje je sa zadovoljnim uspjehom Nj. c. i kr. visost prejsana gospodja pristolonasljednica udova nadvojvodkinja

STEFANIJA izvolila opetovan, uporabi. — Cijena 1 bočica 20 nč., 10 bočica 1 for. 50. nč.

Ljekarna Piccoli
„pri Anđelu“
Ljubljana, Dunajska cesta
Pošiljke se šilju pravu poštanskom ponozcu.

Phönix-Pomada
Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesti u Stuttgartu 1890. nagradjena odlikom, jest po mlenju ljeknika i priznata sa biljadami zahvalnica. Jedino postojeća u istinu pravo i neokodljivo sredstvo da gospođem i gospođi izrase podpuna i bujna kosa i sa zapiceti odmah opadaganje kose i tvorenje pruta; ona pospješuje i kod posve mlade gospođe rast i kosa. Jamči se za uspjeh kano i za neketnost. Lončić 80 nč., poštom ili pouzetcim 90 nč. **K. Hoppe**, Beč I. Wipplingerasse 14.

Fotografični aparati in vsi pri-pakdi, jedi-na zaloga in rasprodaja po tovarniških cenah. Dobiva se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Barve in vse potrebščine za slikarje. Dobivajo se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Zdravilni predmeti proti gajlobi, klisurke. Dobivajo se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Tropinsko žganje pristno, dobiva se se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Mostarda sadje, Mostarda; gorčično seme (senf) bosarske silive; garantirane, kječki čaj L vrste. Dobiva se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Parfimerije, izbirka, gobe, žrnila Leonhardi. Dobivajo se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Rum pravi Jamajka, konjak in marskin iz Zadra. Dobiva se v drogeriji Artura Fazzlali, Stadion 22, telefon 519.

Zanimiva in potrebna knjiga I

„O jetiki, sušici ali deri“, spisal dr. Anton Pogačnik, tačas zdravnik v Gorici (vía del Pošte nuovo št. 20), bivši školi 25 let specialista za pljučne bolezni na Dunaju.

Ta, zdravim in bolnim, jako koristna knjižica, je ravno izšla in se dobiva pri njenem lastniku, gosp. Janku Lebanu, nadučitelju na Trebelnem pri Mokronogu na Dolenjskem, po 25 nč., listice (po pošti 28 nč.).

Zanimiva in potrebna knjiga I

Zanimiva in potrebna knjiga I

Zanimiva in potrebna knjiga I

Skladišče pokucstva
trdke Aleksandra Leni Rinzi
Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1.

Skladišče pokucstva i tapetarije svakojakih nacrti iz vlastite radnice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cijenik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova, naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Gutenberg
uljalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTE IN CONTO-KNJIGE
sistem „Patent Workman Chicago“
Raznokrtni zavod — Engijovazstvo.
priporočajo se za prijazne naručbe sa satrdilom primernih cen in točne postrbe. Izdelovanje svakovrstnih tlokovin kakor: časnikov, rokativarov v vsakem obzaju, brstev, plakata, ceskov, računov, memorandumov, skrobnice, papirja za liste in zveztkov, z naponom azalovnih listkov jedilnih list, pavabli itd. itd. — Bogata zaloga glavni: Carta-Corrent-knjige, Saml-Canti, Fature Debitoren, Creditoren, Cassa-knjige, Strazza, Memoriala, Ispisane Prima-nete, odpravni, menjikalni čase-zapadli in knjige za kopiranje, kakor tudi vsak pomoznih knjigi, potom raznokrtnega (raznokrtnog) papirja, Carta-Corrent, svilenoga papirja za kopiranje, listov iz kavčaka za kopiranje, skledio iz ciska za kopiranje itd.

Za naručbe in nadaljnja pojašnjenja obrnit se je do glavnoga zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Trst, Via delle Acque 5

Prave brnske suknene tvari
Jedan coupon (for. 3-10 iz dobre 3-10 m. dug, do- 4-10 iz dobre suatan za 4-10 6- iz bolje 7-76 iz šno samo 9- iz najšnje 10-80 iz još šnje)

Jedan coupon za crno satonske odleto for. 10. Tvari za gorje kapute, Boden, Parvizioni, Dookings. Tvari za državne i željezničke uslužbenike, najšnje Kammerne i Chevise itd. raznokrtno sa tvorničke cijene kao crvsto, solidne i vrlo dobro poznato

Skladišče tvorničkog sukna Kiesel-Ambhof u Brnu
Uzoral badava i franco. Pošiljka vjerne uzorka.

Pozor! P. n. obdinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mpogo manje, ako se ih izravno naruč nego li one, koje su posredovanjem trgovaca u stvari. Tvrdka Kiesel-Ambhof u Brnu raznokrtno sve tvari sa prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju krojačom, koji škodi silno privatnim strankam.

PRAVA

Čest čest 25 nč. (30 nč.)
Sadržaj 100 grama.

Kathrin
Kathrinova salivna pasta
Kathrinova pasta salivna pasta
Beč-Monaco

EMERI

jestu posude za kuću, konobu, vrt, polje, vinograd, radionicu, tvornicu, latnju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, golide itd.

Uvijek su gotovi za porahu, čvrsti su trajni, ugledni, lakhi te prikladniji za svaki posao nego li obične posude. Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrdke **Schvitz & Comp.**

u ulici Commerciala (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo takodjer kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini. Prospekt sa cijenik raznokrtno se na zahtjev.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB Ilica br. 12 A. WINGER ZAGREB Ilica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoi još prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

- Mazilo proti kostobolji ili protinu,** reumatizmu, kulanju i trganju u kosti, ukocnosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju svakovrstnim nazebam. — Cijena 80 nč.
- Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa,** kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsah, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Cijena 80 nč.
- Pojačeni željezoviti sirup** djeluje proti doči, škroftoznosti, podbuhlosti, djetinjoj križavosti, ten-skin bolestim, slabokrvnosti, nemoci. — Cijena šašici 1 for.
- Pojačene švedske kaplje ili šved-ska životna tinktura (Lebensessenz).** Ovim sa glasovitim sredstvom očisćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblačkava teginja ili mučnina, tjera naspahot i vjetro, odikana se bol u žilici želudca, grčeve, žutica, gromica ili žumica, savijanje ili grčova u trbuhu. Tko ova tili koristno štjevdje švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, želudcu snagu i zapicetiti razne bolesti. — Cijena šašici sa napitkom 50 nč.
- Prah za blago ili za mrvu,** koji svakovrstnomu gospođaru preporučam za kojiki keb i kašalj, za volove, krava i svinje, za lagano čišćenje, za objavljanje želudca i probare, kada blago neće rado čišćati, pa se naspahuje. Krava davaju od njega više i bollega mlazka, konji postaju eliji i jači. — Cijena jednom omotu 45 nč.
- Mazilo za blago** osobito za konje i volove proti kostenoj boli, uprečima, nategnutim žilam, ukocnosti i oteklini poslje težkoga napora, za objavljanje i okrepljivanje žila i živaca. Jedna šaša 80 nč.
- Antiseptična voda za usta i zube** sačuvaju se vrb od kvarenja sapricetoje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meao oko rubi, raznokrtno usta, uklanja neugodan voj. — 1 šaša 60 nč.
- Fina smrekova esencija** (Fichtenssadel Essenz) za čišćenje i raznokrtno zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nč.
- Tekućina proti izpadanju vlasi** učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose — 1 šaša 50 nč.
- Mast** proti lišaju, krasatam, peručini i ospitnam. — Jedan lončić 50 nč.
- Antisutin.** Prah proti snogojci ili potu, proti za-jedini. — Škatulja 50 nč.
- Tinktura za kurje oči** izvrstno sredstvo. — Cijena 50 nč.
- Dr. a Spitzera pomast za lice** proti svakovrstnim pjegam, madašem, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomernu rumonilo lica i nosa, hrapavost, ospitine na licu; proizvadjja gladkost, njeznost; bjelota i sinoca obraza i ruku. — Cijena većem lončiću 1 for. — K tome spada još boraksav sapun po 40 nč.
- Svajcerske pilulice,** najsigurnije sredstvo za čišćenje i anaženje želudca ili otomaka i criva, za otvaranje, proti sapicini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Cijena škatuljici 70 nč.
- Puder-Eglantine.** Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomlađivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariskoj izložbi začasnom diplomom. Dobiva se u bojah: bijeloj, ružičastoj i žutkastoj. — Cijena kutiji 1 for.
- Savon Eglantine.** Najšnji sapun o d svih sapuna. On osvježava i anaženje lica te pomlađuje lica. Sadržan je od najšnješih izvaca, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nč.
- Mirisna žesta za sobe kaditi** nekodljivo i vrlo preugodan miris. — Flašica 30 nč.
- Otrov ili čemer** za stienice ili kimaka. — Flašica 50 nč.
- Antifebrile** od Rodnisa proti groznici ili zimnici. — Manja bočica 70 nč.
- Polibromov sirup** po dr. Nikoli Selaku lieči uspjehno, bolesti žilava nepokoj, glavobolja, trzanje, histriju, zaduh, razne grčeve. — Cijena 1 fornt 50 nč.
- Ljekovito Pepsinovo vino** proti želudacnomu kataru, lošoj probavi. — Cijena 1 fornt.
- Seker Extrakt za bolest jetara i sliezene.** Cijena 1 for. 25 nč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da stede kose pocrne, fine sapune, praška za gosp., sredstva za poljepšavanje; praška za čišćenje zubi, tjestina za zube, od kojih zubi poboljšuju.

Spuzve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga čaja, šnog Jamalka-Ruma, Malaga-vina, franczokoga Cognaca
Zalha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specialitete. — Tko naruču za pet ferinti prečestiti, plaćam sam poštarine.

Rusko englezki sukob u Kini. Englezke novine bacilo su u svijet prve vijesti, da je nastao sukob između Rusije i Englezke radi Kine. Povod tomu sukobu bio je taj, što se Rusija protivila, da uloži Englezka svoj novac za izgradnju željeznica u Kini. Izgradnjom željeznice englezkim novcem uložili bi Englezi svoj kapital na visoke interese, a što je još važnije, privukli bi na sebe trgovinu u onih bogatih krajevima.

Talijansku vladu uznemirila je silno enciklika, što ju izdao sv. Oloac prošlih dana, na biskupe Italije o naredbi talijanske vlade, kojom se ukidaju katolička društva u svoj kraljevini. Papa iziđe potrebu takovih društva, jer imaju vjersku, moralnu i gospodarsku svrhu. Papa prosvjedoži proti vladi radi tih mjera nazivajući ih samovoljom.

Španjolsko-amerikanska vojna primiče se svomu kraju. Usljed posredovanja sv. Stolice i drugih vlasti doći će između ratujućih do mira. Američka vlada poslala je jurve u Madrid uvjete mira, koje će Španija milom ili silom morati, da prihvati. Španjolska vlada odgovorila je jurve na te uvjete i to posredovanjem francuskoga poslanika u Washingtonu.

Dopisi.

Iz Nerezina pišu nam koncem Julija 1898: I uvijek sunjanah, da je tako, ali imadoh točnih dokaza; nu ovih dana piše mi cela Istina pred očima! Pa mislite li vi, da sam se razočarao, kad sam to čuo? O, ni najmanje! Mislih nije bar toliko, ta oko poglavitog „Trasparentisma“ bistrio je kao oko sokolovo, te mislimo, da se on u tim stvarima neće tako lako prevartiti. Pa sasvim tim rekbi, da njegovo oko sokolovo i fini nu njih, nije nu baš bio ovoga puta pri ruci, kad no je rekao: „Egli (Negri) è un bravo maestro“ (!), a mi ovoga puta kažemo: non plus ultra bravo, che Pestalozzi (!!) fin fin...“ ali za saudičati narod i narušavati mir i red a ne za školu. Pa da je tomu tako, ovo tomu antentičnih dokaza.

Tek što je naš kapelan preuze kapelanju, javi službeno ravnateljstvu obiju učionica t. j. ravnateljstvu hrvatske i ravn. talijanske učionice, da bi mu službenim putem blagovoljno javiti, koje sate i kad su opredjeljeni za poučavanje vjeronauka. Ravnateljstvo hrvatske učionice to mahom objavi i doskoro započne redovito poučavanje. Nu nije bilo tako u talijanskoj školi, ili da se bolje izrazim, s njenim ravnateljstvom učiteljem — Negri-jem. On dobišpi spis, koji bijaše pisan hrvatski, od vrati drugim spisom, dakako talijanski — kapel. O. S. Raduniću između drugog i ovo... „Io scrivete non è in grado (!) né in dovere (!) di conoscere la lingua croata... e per ciò non può prendere qualsiasi cognizione della nota uffiziosa...“ 12 maggio 1898. — Negri-! Čudne li su te riječi, pa i kako ih je mogao g. Negri niti napisati, kad stalno znamo, da je on primao od veleč. gosp. papa S. Trinašića spise pisane jedino u hrvatskom jeziku, pa se krstimo lievom i desnom, kako je onda bio „è in grado è in dovere di conoscere la lingua croata!“ Nu te valja da mu oprostimo, jer biti će valjda zaboravio ono, što je par mjeseca prije znao, te mu iz dna arca čestitamo na vjernosti (!) njegove pameti! — Eyo vam gđ. svećenici i učitelji primjera kako da i vi postupate u ovakvim prigodama. Metnimo, da je bio ono mjesto Negri-ja koji od hrvatskih činovnika, pa da je takva šta učinio, poglaviti bi iz Lošinja bio mahom otišao. otvoriti crnu knjigu, ali to učinio nije za njega, nego mi kaže „è un bravo maestro!“

Napred, nek se širi iredentizam mjesto ga utamanjivati — živio! Da, è un bravo maestro! jer pleše onako, kako mu poglaviti avira. U nas rekbi, da mnogo vrijeđi „quod licet vobis, non licet ois!“ Preporučimo poglavitomu „nepripranost“, a mišljenju njegovom Negriju barem pročitati „uljudnik“. Naš kapelan postu antentični prepis tog spisa kot. škol. vieca. Ovo mu zbilja nakon nekolkog dana odvrati, da će

naloziti ravnateljstvu talijanske učionice, nek javi satove opredjeljena za vjeronauk kapelanskom uredu. Naš kapelan čekaj, pa se i načeka. Dodja mu napokon, pa daj javi opet 3 lipnja kot. škol. vieća, da od ravnateljstva talijanske učionice nije još dobio nikakove vijesti. Prodje mnogo vremena, od nikud ni blele ni crne. Nu napokon dodje na 19. tek. od Negria spis, u kom mu javlja opredjeljene satove za vjeronauk.

Na 20. istog mjeseca otidje kapelan fra Štefan Radunić u školu, da poučaje vjeronauk. Kad on na vrata školska a nu tu ti gosp. Negri i učiteljica. Dosavši kapelan do njih, zastavi ga Negri, pa će mu: „Ma cosa la vol far in croato catechismo? Ella deve l'istruzione religiosa in italiano, mi turba l'ordine della cosa!“ Come si può a Neresine istruire in croato? Vidi se da nije samo praktičar svjetskog glasa, nego i velik teoretičar pedagoški — ali to nije pedagoški pedagoška, nego pedagoška kapetana Menega, čiji je Negri velik štovatelj!

Kapelan će njemu na to: Ja ne mogu, a niti smijem drugičije poučavati vjeronauk, nego hrvatski; pa to je i želja biskupa. Kad pak kapelan drugog dana dođe u učionici, da poučava vjeronauk u drugom razredu, gdje poučava Negri, velju onaj Negri, koji znađe davati djeci multivenke, tako, da njevoja djeca u crkvi sjesto, da — nota bene, još ne bijahu ni od pričesti. — Otdje u razred, čim stupi unutra, diže se Ugodinić učenik (lako je tako imeti veliki broj djece) Elijo sin Marka Braka, postavivši, pa će pomislim glasom kapelana; „Il maestro non vol che Ella lo in impari la religione in croato, che in taljan!“ Nu kapelan niti se ne osvrne na te riječi, nego započne poučavati vjeronauk hrvatski, a djeca, koja su bila upitana sta, a ma sta odgovorilo. Za vrijeme poučavanja učenik Elijo bilježio je na kartiji sve ono, što je kapelan u učionici govorio, pa kašnje pradao to učitelju.

(Konac sledi.)

Iz Malogelska pišu nam 10. t. mj. Dne 24. srpnja t. g. u prostorijah ovdšnjega društva „Unione“ bila je zabava s plesom. Posle ponoći, za vrijeme odmora, jedan mladić sjeo za glasovir, i stao odarati „Garibaldijsku himnu“. Kako ju je svratio, svi su počeli burno pleskati, klicati „Evviva“ i zahtijevati, da ju opetuju. Dakako, mladić oskoljen, ne samo jedan nego do tri puta opetova istu himnu, svaki put praćen urnebesnim povici „Evviva“ i pjeskanjem. Njekoji, koji su znali riječi iste pjesme, su ju pratili, pjevanjem, osobito naglasujući glasoviti izreku: „Va fuori o stranier!“ Koji su to „stranier“ u ovom gradu, bilo bi pitati, ali to neka iziskuju drugi, na koje spada. Mi ovdje se ne čudimo tomu prizoru, doživjeti ćemo ih i krupnijih, jer nas sve upuđuje na to, da se odavle zbilja iziđe kakav „stranier“, kako nam sama pjesma i prigodni povici daju jasno razumjeti. Ali kako je već drugi dan za to dozvala politička oblast, za nas je upravo čudo, jer obično naš poglavar saznađe jako kasno, a on i obće i saznađe za takve i slične prizore. Eh da se pjeva hrvatski, onda bi bila druga stvar, onda se mora paziti i na minute kad se je pjevalo, i da li se je poremetilo noćni mir; ali ovaj put nije se sredom pjevalo hrvatski, pa on nije dužan znati sve, što se je pjevalo, ni kad ili gdje se je pjevalo. Ali ovaj put, kako se govorka po gradu i kako je stajalo u „Piccolo“ našla se osoba, koja, premda je članom tog društva, čuši to pjevanje, tumačila je pjesmu u onom smislu, u kom ju se drugdje shvaća, pa je javila c. kr. poglavaru, koji brže bolje pozove k sebi mladića, te ga kazni sa 30 for. globe. Mladić čini se, da je htio uložiti utok, osobito zato, da izjavi i dokaže, kako je došlo do tog zabranjenog igranja na glasoviru, kako je bio prisutan jedan odbornik B. C. koji je povladio, a možda kakvi su bili predgovori, i koji potčetaji, ali ga se je nagovorilo, da odustane od toga, uz jamstvo, da odmjerna mu kazna neće imati zanj posljedica. Dakako, ovakve je stvari najbolje zašutiti i zabašuriti obzirom na počasne članove društva. I tako se je svršilo, pa mirna Bosna!

Nije ovo jedini pokus, da se javno iziđe svoje mišljenje, te da se nenki puk uputi u osnove, koje se stvara za buduću, i da se ga pripravi, da se prilagodi nastajućim okolnostima; čeli politički rad, osobito ovih zadnjih desetak godina, kao da je udešen na to, kako bi se utrio put ne samo talijanskomu jeziku, nego i ta-

lijanskoj misli u ovih stranah. Ne samo da se podupira svako nastojanje u prilog talijanskomu radikalnomu duhu, nego sve, što nije talijan-ko, izrgava se ruglu, preziru, mržnji, i nastoji se zapriječiti ili utamnit silom. Da podkrepim ove tvrdnje, iznjeti ću vam u buduće njeka velevažne činjenice.

Do vidova dakle!

Iz Trilja pišu nam 31. pr. mj.

Evo vam, gosp. uredniče još nešto uzasom potresu, koji na žalost, strah i trepet ovog pučanstva, još traje.

Na 16. ov. mj. bilo 8 laganih potresa, na 18. tri slaba i jedan jači, 17. pet slabih, a u 635 sata popodne jedan veoma jak; 18. četiri slaba a 2 jaka, od kojih jedan u 11 sata pr. p. nanjeo novih šteta; 19. više laganih a tri jaka, od kojih u 4:40 sata po podne nanjeo opet novih šteta; 20. tri slaba a oko sat po pod. jedan sličan prvom. Prvi nanjeo malo štete ovoj župskoj crkvi; dočim ovaj ju tako ošteti, da nije više za porabu. Na 21. i 22. po dva slaba i dva jaka; 23. više laganih, a tri jaka, od kojih u 11/4 pr. pod. trajao 2 hipa i bio dosta jak. 24. tri lagana; 25. deset laganih, 26. dva jaka i dva slaba; 27. više podzemnih mu mljavina; 28. četiri lagana i dva veoma jaka; 29. u 5 sati i 40 časa jutrom tri lagana, a u 11:40 pr. pod. jedan jači. Jucer i danas ne čuje se već podzemna munjavina. Narod je u velikoj stravi. Prinosi se kupe slabo. Od vaših talijanaša ni glasa ni glasnika.

Sad još koju u prvom: Onog kobnog časa zemlja pokri tmina tako, da se nije vidilo preko pol km. daljina. Jauk, lelek i vrisk čulo se sa svih strana što još više zadavade strah. Svijet sa puta u Sinj i sa radnje hrlo kuci, da vidi što je od nje govih dragih i njevoja siromaštva. Stukud neopisiva kretinja. Jedni iztežu izpod ruševina svoje mile, drugi pilje u svoje ruševine, kao da sami sebi ne vje ruju, što se zbil, drugi se bora sa smrću u težkim ranama; njeoki opet oplakuju i nariču oko svojih mrtvih i ranjenih. — Groza i strah da pero opisati ne može, nit može pojmiti tko nije vidio i čuo, što ne dao Bog nikome.

Nekog Babića s Voštana zadesi u Kostu, na cesti za Sinj, i jandrik odmah šenno pameću, a kasnije pobjesnio. Jedna žena u Caporicem od 66 godina od straha i užasa poludjela. No čudo je Božje, da nije bilo više žrtava, jer na stotine djece, žena, starica i staraca bilo zatrpano pod ruševinam a da nije bilo nego 62 čeljadi teško ranjenih, od koje jedna žena umria lza 24 sata, a druga poslijje 7 dana; lako ranjenih 40, a mrtvih 4 i to: troje djece i jedna žena. — Bašić s Garduna mlatač po usijanom gvozdju, sruši se nanj kovadja i do očiju ga zatrpa, te je stao za kopan više od četvrt sata, a da mu se ništa ne dogodi, van što ga malko rani u desnu jabučicu. Ja sam spavao sa obitelju na II tavanu ko mrtav. Zadrma, zatrese, ruši se dolje, gore na sve strane. Jedan zid u pokrajnoj sobi odijelio se od krova. Skočiv se, obukosma se i sa djetetom u narađju dođoh do izlaznih vrata, koja se ne dala otvoriti, jer pragovi popucali i prišli vrata. Vratih se na prvi pod, otvorih prozor vičući, da donesu lještve. U to opet zaljuja kućom tako da nastane klopotanje stijena o stijenu, kao da njeseu bile spojene sa klakom. Drčećete u naruđju, skočih dolje, pa se vratih da spasim suprugu. I zahvaljuć B. D. ništa nam se ne dogodi. Dragi štoci! ntećite se prečistoj majci Bozjoj, i ona će vas čuvati od svakog zla, kao što je nas mnoge i mnoge očuvala. Uprav se očito vidi njezina moć i milosrdja.

U mojoj kući svr zidovi se razkrižali, kao da je što gromova u nje udarilo; štopovi (štuk) u svim sobam popađali, a našoj spavaonici, gdje je nad posteljom bila prilika Milostive Sinjske Gospe, pokraj nje s jedne i druge strane kapelica sv. obitelji i sv. Ana, a po drugim još neke slike svetih, ništa se ne dogodi, nego je ostala kao što je bila. Ko nas je čuvalo od takve strašne pogiblj, mislim da vam je jasno, da je Bog i Gospa.

Iz Puljštine pišu nam: Čovjek bi mislilo, da će gospođa latinska, koja vedre i oblače u ovoj obćini, skrbiti malo bolje barem za svoje vjerne, za one, koji slušaju u svakoj prilici njihove zapoviedi, kad ta ista gospođa nemare za nas Hrvate. Ali ako mi plaćemo pod talijanskim jarmom ni

naši susjedi tobože latinska raka se nesmjia. Eto vam selo Šišan. U njem imade takozvanih obitelji Kalabreza, koji bi u vatrui i u vodu za talijansku stranku, a u istinu njeko obitelji, kao Frezza, Tromba, Popazzi, Detoffi, Veneruzzo, jesu talijanskoga poriekla i sačuvali su taj znač, premda je krv hrvatska iz Zmajinštin, Labuštinie i Krančije, te bližnjih sela napunila već i Šišan i samo malo pameti bi se htjelo, pa bi i Šišanci plesali u našem kolu. Zalibože naši se tamo potalijančuju, a kriva je tomu crkva i škola, vodjene obe od ljudi, koji mare za dobro hrvatskoga puka, koliko i za lanjski snieg. Nu vidimo malo, koja korist Šišancem od njihovoga talijanstva.

Već godine i godine obećuju puljska gospođa, da će im dobiti vodu, da će razdieliti sumu, da će im urediti pute, a od svega toga neima bogme ništa. Osobito radi vode bi mogli Šišanci proklinjati danke i godine puljsku gospođu. Do maja rabe vodu iz lokve, gdje zalazi i blago, a od maja do Miholje moraju po vodu ili u Pulu, a to čine najviše, ili u Medulinu. Doma je neimaju ni suze, to slabo idje njima i njihovom blagu. Al da: šta treba vode; doći će par puta koji gladni i sladak is Pule, piti će se patine, vikati će se: „Viva l' Istria italiana“ i Šišanci nisu već žedni. Kad su izbori imaju svega... u zraku, a kad nastane opet mir... ki gadi gadi.

Na drugi način su Talijani nasamirill Šišance. Mislio se, da će sve bogatstvo u Šišan, kad otvore glasovitu „Cassa ruvale“. I bilo je obećanja bez kraja i raztrubilo se je na sve četiri strane svijeta, da je ustrojena prva seoska blagajna u Istri... za Talijane iz Šišana. Naš pop Monti već se je posprdao smijao, kako mu rad uspjeva, jer je s njim... blagoslov tramasnoske gospođe puljska. Ali eto belaj! Kasa ne ide ni naprijed ni nazad; gospođa nedaju novca, jandja se više ruga nego li obećaje, a gladni Šišanski Talijani samo pitaju i pitaju. U četiri mjeseca nisu dosegli ni četiri tisuće forinti prometa!

To vam je plod Vaše službe gospodi talijanskoj, kojoj se klanjate desno i lijevo, ljubite joj akute i koljena a neviditi, jandni Šišanci, da kod toga ide dobro samodvama trima od njih, a vedina Vas ostaje na suhom kako i do sada. Ej, pope Monti, izkustvo te je moglo naučiti, kad ćeš dovesti k span puk Šišanski. Neimaju Šišanci braće ni u Pali ni u Poreču, jer talijanska gospođa neće bratimstva sa seljakom, nego se oni moraju složitii s hrvatskim pukom na Puljštini, pa da skupa učine štogod na svoju korist. Tu se ne treba varati: tko s gospodom čeršnje zolje, njemu drči ostaju.

I tako vidimo, da puk, koji baca pod noge svoj jezik i svoju narodnost, najgore prolazi, jer nitko neštaje izdajca, a u Šišanu je vedina Talijana, koji niti neznadu govoriti talijanski. Baš je divno čuti ih gdje god, osobito žene, još u modri, pa po bumbarški... bum!

Jednoč je bila u Šišanu i hrvatska paralelna škola za hrvatsku djecu iz samoga mjesta, pa iz Šiški i Jadreški; danas je i to otišlo, a Bog onosti onomu, koji je tomu kriv. Mjesto da nam se dižu i osnivaju nove škole, gubimo i one, što smo imali; pa da nismo sretni!

Od Šišana do Medulina ni dugo preko Vrčevana. Tu smo barem doma, među našim pukom, premda ima dosta trubila i u Medulinu. Svakako nećemo danas govoriti zlo o Medulinu, nego ono dobro, što se mora. Još prije nego u Šišanu osnovala se je ovdja zadruga po sistemu Raiffeisena za štednju i zajam. Počela je djelovati dne 20. maja tek. god. a sakupila je do sada u svoja kola 107 zadržara. Na štednju se prima novac po 4 i pol po stđ, a zajmovi ili posude daju se na 6 po stđ. Do konca Julija bilo je prometa for. 15.416.33, u istinu lieps svotica za medulinsku okolnost, tim više ako ju se uzporedi sa raztrubljenom Kasom u Šišanu. A mogla bi u Medulinu uspjevati krasno ova zadruga. Samo iz arsenala dolazi svake sedmice u mjesto najmanje 700 for. a iz drugih radnja Bog zna koliko, pa bi ljudi mogli ulagati na štednju što jim preostaje. Mnogi su se naučili meštati na poštu, ali bolje je alože u zadrugu, jer će dobiti mnogo veći interes i učiniti će veće dobra svomu iskrnjenu, koji treba posude. Medulinci, radite i šparajte, pa da Bog da, te se otresite tadjih pljavica.

Franina i Jurina

Fr. Ča-biš rekali, ki trgovca z Dragi zna va-Trate najbolje lamber prodati?
 Jar. Trebada on, ki ima najviše sredi.
 Fr. Aj ne, lego on, ki nepove otkuda je dokle se nepogodi.
 Jar. Vratje šegavarije?
 Fr. Ja, je, ma se ni miga to doma navadi.

Različite viesti.

Budući broj „Naše Sloge“ t. j. onaj od dne 18. t. mj. neće izći, na što upozorujemo naše, koji su 27 broj reklamirali. Da odštetimo naše čitalje dodali smo današnjemu broju „Prilog“.

Imenovan je c. kr. dvorski savjetnik kod namjesništva u Trstu neki stranoću rodu Niemac. Ime nije nam još poznato. Doznajemo iz pouzdana izvora, da će c. kr. dvorski savjetnik pl. Krekich morati da prekine svoj dopust i preuzeti ravnanje namjesništva od 19. t. mj. za odsutnosti naima c. kr. namjesništva g. grofa Gošta.

Godišnjicu blagoslovljenja svoje zastave proslaviti će naše radničko društvo u nedjelju dne 21. t. mj. i to u jutro svečanom sv. misom a poslije podne koncertom u školskom vrtu kod sv. Jakova.

Česki gosti u Trstu. U nedjelju poslije podne stiglo je amo 20 mladića Čeha, svršenih gimnazijalaca i visokoškolača česke gimnazije iz Richnova sa profesorom Salacem. Ti naši mili gosti posjetili su u društvu našega urednika ono poslije podne koncert društva „Kolo“ kod sv. Jakova, gdje bijahu najsrdačnije primljeni i pozdravljeni. Sljedećega dana obišli su znamenitosti Tasta i okolice u pratnji njihovog suzemljaka g. Dr. Steldla, a na večer vratili se u Ljubljano, odatle na Bled i dalje kuci.

Gosp. prof. Salač žrtvuje se već osmu godinu putujući za svojih djacima po raznih krajevih Austrougarske, brineći se za svoju omladinu poput bratljiva oca. Zaisla hvalovredno nastojanje gosp. profesora i rođoljublja!

Trst i Istria. Pod ovim naslovom odgovara zagrebački „Obzor“ na naš članak u br. 30., što ga napisasmo u pogledu spojenja Istre sa Trstom.

Mi ćemo se svratiti na „Obzorov“ odgovor čim nam to prostor lista dopusti onako hladno i triezno, kako to običnost same stvari zahtjeva. Već sada nam je pako izjaviti, kako žalimo, da se bilo s koje strane naše razglabavanje u stranačke svrhe upotrebljava. Naš list nije stranački list, već izkjučivo hrvatski list. Za polemiku neimamo ni vremena ni prostora, a najmanje sa listovi, koji prate našu očajnu borbu sa sudeti i simpatijama.

Fuste želje talijanskih propalica u Voloskom. Ovdasnji „Židovič“ donasa u broju od 7. t. mj. viest iz Voloskoga, da je nekakav „Narodni odbor“ uložio molbu na namjesništvo nebi li oao već urečene čjeanske izbore u Voloskom odročilo do mjeseca septembra. Neznamo da li je tu molbu dupdoro tamošnji poglavar, zaštitnik izdajice D. r. Frityaj, koji se nalazi na čelu svim spletkam u onom kotaru. Dopisnik čifotskoga obrzanača jaskuje, što je „neki“ (certo) Dr. Glax objavio otvoreno pismo, kojim pozivlje tamošnje Niemce, da se okane talijanskih propalica te da glasuju svi složno sa hrvatskom strankom, koja je občinu Volosko-Opatija povema preporučila.

Tim otvorenim pismom začepio je glasoviti liečnik Dr. Glax piske izdajicam, dotepuhom i propalicam.

Razprava radi zapljena. Jučer, u sriedu obrđavala se na ovdasnjem zemaljskom sudu razprava usljed prigovora urednika našega lista proti zapljeni broja 28, radi uvodnoga članka „Prevara“, kojim smo opisali postupanje talijanske kliko u obćini Opatiju.

Sudu je predjedao savjetnik g. Cru-

sitz, a prisjednici bijahu savjetnik g. Peronio i pristav zem. suda g. Pachor. Državno odvjetništvo zastupao je zamjenik istoga g. Clarici. Naš urednik predstavio se sam. Razprava vodila se hrvatski — osim govora drž. odvjetnika — proti čemu je naš urednik prosvjedovao i prijavio zaobu. Zapljena bijaše potvrđena u smislu § 300 k. z., a naš urednik prijavio je utok na višu oblast. Dopusli li nam prostor lista, vratiti ćemo se na ovu razpravu u budućem broju.

Glavna skupština „Tržaškega Sokola“ obrđavala se obćinim dnevnim redom prošle subote u prostorijah radničkoga društva, te u prisustvu dostatnog broja članova. Starostom bijaše opet izabran g. Dr. Gregorin, a u odbor većina bivših odbornika. Bilo sretno!

Osvada. U zadnjem broju porečka „b a b e“ čitamo izvješće o sjednici zem. odbora od dne 19. julyja t. g. u kojoj bijaše zaključeno, da se pozove c. kr. namjesništva gosp. grofa Gošta u Trstu kao predjednika zem. školskoga vjeća, da postupa što strožije proti učiteljem Čuru i Bajčiću, što su tobož u osobi Guglielma Grossmana nvrinidli zemaljski odbor, kao njegovog odaslanika.

Slavni zemaljski odhor nezahtjeva od g. namjesništva ništa drugo, nego da disciplinarno postupa proti recenim učiteljem, da ih dignje sa službe, da im oduzme plaću i da dadu zadovoljstvinu zem. odbora (a zašto ne, da ih objesi? Op. slag.), a svu tu graciju dođu zahtjeva al. sem. odbor na pukoj osvadi Guglielma Grossmana!

Iz Voloskoga pišu nam 8. augusta 1898. Dne 6. tek. mj. držalo je obćinsko zastupstvo u Voloskom svoju sjednicu, na kojoj med ostalim bili su odobreni računi za god 1897. Pošto je bio iscrpljen dnevni red sjednice, gosp. načelnik dr. Stanger orisa u kratko rad prestajućega obćinskoga zastupstva, spomenuv kako može isto ponosom pogledati na svoj rad za kratko doba od trih godina, što je bilo na upravi, jer se je pokazalo, da je ono shvatilo svoj položaj i svoju zadaću brineć se svojski za napredak obćine.

Za uprave ovoga zastupstva uvela se obća električna razsvjetla, napravio se vodovod za Učke, sagradilo u Opatiji nova cestu do Zerla (do luke) sagradio se obć. pokriti trg, koji bi mogao svakom gradu na čast biti, popravili se putevi i kanali, otvorili se novi putevi i ostalo, a u Voloskom, proširilo se groblje, sagradila mrtvačnica, sagradio se župni dvor, reguliralo se ulice, puteve, gradilo kanale, popravilo se „Štever“ na portu u Skrbidih, gradi se nova cesta itd. U kratko bez obzira na ostale troškove, koji su sada mnogo veći nego prije, obćina je potrošila u koristne svrhe i što se okom viditi može preko 90.000 forinti, a da se uz to nije obćinski nameta ni za pet po sto povisilo, pače u Voloskom, otkad je ova uprava, snižen su bili obćinski prirezi od 85 na 30 po sto.

Kod sklapanja ugovora glede vodovoda zastupstvo znalo je izgovoriti jednu javnu fontanu u Opatiji a jednu u Voloskom. Pomislite kolika je to blagodat i korist za siromašni puk!

Obizrom na taj hvalovredni rad ostajućega zastupstva nije čudo, što se većina ovdasnjih Niemaca odvratila od sadašnjih svojih prijatelja Talijanaša i pridružila se našoj stranci tako, da je unapried posve uzaludan svaki trud „Mačka i mačica“ domaćih i tudjih.

Dne 11., 12., i 19. tek. mj. obaviti će se izbori za novo obćinsko zastupstvo. Prem poznati dr. Krestić i par zaslijepljenih treći ovamo i onamo, prem dr. Krestić piše svakovrsne rekurse puna laži, koje podpisuju zavedeni siromasi, ovdje vlada mir, jer se pametniji samo smjtnu tomu koprcanju nezrele čeljadi.

Iz Veprinca, dne 7. kolovoza. Buduće nedjelje, dne 14. tek. kolovoza, držati će naša podružnica sv. Cirila i Metoda izvanrednu skupštinu u Poljanah k. br. 74, na 4. sata za podne. Osim obćinijih točaka razpravljati će se i o tom, kako ima naša podružnica proslaviti pedesetogodišnjicu vladanja Nj. Vel. cesara i kralja. Svrha ta je sigurno eminentno patriotska, s toga će se jamačako naši članovi u podpunom broju sakupiti. Gostovi hit će dobro došli. Do vičova!

Iz Veprinca, dne 8. kolovoza. U selu Zagradu, sgora vele ceate prama Učki, dogodila se nočas uzasna nesreća. U kući siromaha Frana Stanić, rodom iz Zvonice, bunknula je oko ponoći, kada je sve mirno počivalo, vatra i u hip se razljiu po cijeloj kući. Najprije su osjetili tog nepozvanog i krutog gosta dva dječaka, jedan 6 godišnji, drugi 12 godina star; oni su spavali u istoj prostoriji u prizemlju, a red bi, da se je vatra došla u tom mjestu, neznamo s kojeg uzroka, porodila.

Nevoljna djeca skoče k vratima; ali nemogu ih otvoriti. Groznih li časaka za tu nejačad! Na njihov smrtni vapaj probude se ostali ukucani, a opaziv pogibeli, koja njim svima, osobito pak jednoj dječici prieti, svi preplašeni bite iz kuće, da dječacima otvore. Stariji dječak, sav opečen skoči iz goreće sobe, ali bez mladjeji si brata, kojeg nije mogao izvući. Nastupi strašni prizor: tužni roditelji vide jedno dieće sve izranjeno, ali ipak živo; ali gdje je drugi, mlađji sinčić? Čuj, strašnih li za nje glasova! „Tato, hođi po me, zgorit ću! Hođi, brzo!“ — „Oh, tako moj, gorim, pomoz!“ — Otac i majka bacaju se u tu živu peć, da izbave svoje djete, ali uzalud; njihova ljubav, njihova požrtvornost nemože odoljeti smrtonosnim plamenom. Teško ogorjeli moraju natrag — bez djeteta! Još se čuje slabaviji glas — a oni jađnici će ga čuti sigurno! — najzad, njeg uzdisaja kao trjesak gromova — sad ču! i krov progorio i ruši se! med razžarene zidove i nosi — o grozote! — strašnu smrt a dnuznomu diećetu!

Ali još se htjelo žrtve! Istora smrti zaglavila je 22 godišnja djevojka, teta nasradalog djeteta (sestra njegove majke); ta je sirota već više godina trpila na padavil (naših ljudi vele „bol. sv. Valentina“), pak i sada valjda kod strašnog prizora napade ju bol, obori na tle i baci u blešni naručaj vatre!

Danas (ponedjeljak) zapadne je komisija iz Voloskog pretražila pogorelišta i iznašla ostanke ogorjelih tjela.

Tko da opiše žalost jađnih roditelja? Tko da im osuši suze, tko će ih utješiti? Tko pomodi? Kuća na žalost ni im bila osjagarana, kako ni mnoge druge kuće u naših krajevih. Spasili nisu ničesa, niti odjeće, niti pokucstva, a kakuj i kakat će jađnici za izgubljenim drugimi životi!

Braće Veprinčani i dični Poljančani na Vas je u prvom redu, da pokazete Bogu i ljudima, kako znadete trpeću braću ne samo rieću sažaljivati, već i činom pomodi i Molimo za to najprije od Boga, koji ne čovjeka nevolju dopuśca, ali ga nezapuśca, jađnicima utjeha i kriepost, da mogu onaj udarac pokorno i kršćanski podneti; a mi im svi do jednoga odmah i požrtvorno priskoćimo u pomoć, da im ublažimo strašno njihovo stanje! — Dobro sam Bog plaća! (Izvanjski milosrdnici neka svoje poslali milodare za ovu sirotinju župnom uredu na Veprincu, pošta Kčići.)

Hrvatska Čitaonica u Pazinu pripravila za dne 14. t. mj. velik koncert, što će ga izvodjati „Prvi istarski tamburaški i pjevački zbor“ u Pazinu u društvenom vrtu. Koncertu biti će sljedeći raspored: 1. Banjanin Farkaš: „Liepa naša domovino“ tamburaški zbor. 2. Pozdrav, predsjednik. 3. Svinjini: „Bugaraki napjavi“, tamburaški zbor. 4. Novak Vilko. Pjesma „Jadranske ribe“ pjevački zbor. 5. Brož V. S. „Sparaj slatko“: geruada za brać-slo u pratnju tamb. zbora. 6. Preradović P. „Djed i unuk“, predava filoz. Zgrabili Davorin. 7. Smetana Farkaš: „Narodni pohod“, koratnica iz opere „Prodana Nevjesta“ tamb. zbor. 8. Brajša M. „Predobr Bože“, pjevački zbor. 9. Zajc pl. Iv. - Izvadač iz opere „Zrinjski“ tamburaški zbor. 10. Vilhar V. S. „Slovenac i Hrvat“, pjevački zbor. 11. Brož V. G. „Z Bogom mero“, varijacije za Brać I. u pratnju tamb. zbora. 12. Bunjanin Zajc. „Liepa naša domovino“ pjevački zbor. 13. Pla.

Svira orkestar „Tihoraj“. Početak u 8 sata na večer.

Mužka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Veprincu pozivlje svoje članove na glavnu izvanrednu skupštinu svoje podružnice, koja će se držati u Poljanah u kući br. 74 u nedjelju, dne 14. tek. mj. u 4 sata po podne sljedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika;
2. Izvješće tajnika;
3. Kako da proslavimo 60godišnjicu vladanja Njg. Veličanstva cesara i kralja;
4. Možebitni predlozi.

Pozivlju se gg. članovi, da dodju u što većem broju i da pozovu po mogućnosti po koga od svojih prijatelja.

Veprinac-Poljana dne 6. augusta 1898.

Veliku pjevačku svečanost priredjuje „Slovensko pesko društvo u Ptuj“ dne 13. 14. i 15. augusta povodom blagoslovljenja društvene zastave i na proslavu pedesetogodišnjice vladanja Njg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I.

Smojani 6. augusta 1898. (Izdor uprave. — Demisija novozabranog načelnika. — Naša većina.)

Kako sam pisao, nismo došli ovaj put obćinu radi dobroćudnosti nekih naših prava, koji su voljeli kompromis sa protivnicima, nego borbu. — O tom sada ne razpravljamo, nego napominjemo samo to, da je narodna svijest tako napredovala u ovoj obćini, da su oboli krunjeli, a

na čelu im: Biba, samir moljalkali mis. od. naših ljudi. Kompromis sklopljen tako, da je na temelji došlo u vieće 12. naših, odličnih njaka, 6 talijana iz gradica i 6 njihovih podrženika. Po kompromis ralo se birat načelnikom Bibu, i prvoga savjetnika iz grada. Nu p danas u vieća počea šarati, dan 2 savjetnika gradjanina. Nato savjetnici složni i oni, koji su od narodnjaci, i neki, koji bijahu kad je tomu tako, da oni zaht savjetnika a ne 6; kako je bio običaj. I glasovata tako: Biba i kao vodom poliveni i Ustane na savjetnik Andrea Ottocan, i polo. Poslije njega novozabran načelnik novič-Biba isto taku. Nastana smetnja u vieću.

Počinu tada: njihovi moliti ner-, da zaboga povuku ostavku, i deci, da nije druge, volja povakok ku, prieteć, da će razdijelit uprav obćine. I tako se konstituirala nova načelnik Dublanovich — Biba, presavjetnik talijanaša, a ostalo naših: junačka imena: Ivan Perić, Miloš Šan, Bar, Puš. Dakle naši u već gradicu velika žalost, sve kao oј. Rado bi sad zapitali porečka: bez iztorbe, jesu li zadovoljni sa obću upravom u Sanvici? — Nebisa: bili krivi proroci, ali predviđamo d obćinsku krizu. Talijanska obćoles mot trpet našu vedinu. To će bi dobar čas porečkoj babi; da razm propadanju talijanskih obćina: po Naravno; da iste moraju propadat se hoće alom, da manjina zapovjed likim većinama. Mi nismo posve zad izpadom u Sanvici? Voljeli bismo je bilo borba, pa makar izgubili. U se narod jači i čelši. Ali svejedno tamo od srca novo izbrazani naši vjetnicima, i preporučimo im, da ževno drže, nek ih narod ljubi a duš potuše. Osobito čestitamo zalutali sada dragoj braći Mikulu Periću i Z Obrvari, što su se s ostalom braćom načelnici držali. Više se raduje pastirnoj izgubljenoj ovcu, nego cielomu živili!

Izpod Učke (Vranja) pišu nam dana agusta.

Ovdje imali smo prošloga m julyja za prvi put, što se ljudi spovele vama krasnu svečanost, naima svet slavnost. Dne 21. pr. m. došla je k dvojica propovjednika iz Spljeta u maciji i to oca Henrik Bontempo r iz Rovinja i Josip Lombardini iz Mlje koji su nam dušu okriepili.

Vrlo zahvalni smo našemu dob župniku g. Franu Marčiniu, koj pozvao amo rečene oca, nemareći trud i trošak, samo da nam propovjdi i razlažu rieč bođu.

Propovjednici bili su ovdje deset obdržavajući dva puta na dan propo Uprkos svim radnjam, koje sa ljudij na polju u ovo vrijeme, ipak su dol u velikom broju danomice neamoz iz već i iz obilnijih plovanija, da slušaju bođu, te se je propovjedi držala veći ne u crkvi, već pred crkvom na otvore. U ovo vrijeme izpovjedilo se je oko 1 ljudi, a pripomagali su izpovjediti dr mlice nekogij gg. župni c, a osobita ih više veleć g. Petru Pikuliću, župniku Dolenjovasi, koji se je mnogo žrtvo izpovjedajući svaki dan.

Dne 31. julyja u nedjelju bio je setak svetoga poslastva. Toga dana kupilo se ovdje oko 4000 ljudi, kam došao velevidni gg. župnik P. Pikulić procesijom svojih župljana, u kojoj prošij pređi dio je školskih mladećeg. učij Josip Svetličić. Srđacina: hvala: gg. I socvem, s kojimi se rastajemo, želeći srdati put i ovrake uspijeha.

Ovdje na Vranji postoji nekoliko dine pomoćna pučka škola; u kojoj: pot čaje namomni g. župnik. U istinu valja re: dosadnja školska zoba nebijale priklad za školu. Vriedni Vranjanci, brineći se, i kodjer za izobrazbu; knpili su velik lepu, novu zgradu za preko 5000 forin za školu, stan učiteljev, te za svoju obćinsku upravu. U toj kući nalazi se v pomoćna škola.

Pa to istine služni na čast dobri Vrančanota, za kojimi nek se povuku druge obćine. Dao Bog!

Dobrotvorna zabava. Srpnja mjesec tek. godine bilo je potroseno unieštan skoro 47 sela sa oko 36.000 stanovnik obćine. Sinj u Dalmaciji; sa je tom neare dom veći dio imanja toga biednoga: puk propao. Srušena i: oštećena su kuće, crkva, škole i t. d. Jednako: — Ono bratsko ljudstvo: je veći: tako ni